Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראָשען — הײַנט 8 זײַטען

נײַער פאָלקסבלאַט

№ 99 | Łódź, Czwartek, 30 kwietnia 1931 r. | נײַנטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דאָנערשטאָג, י״ג אייר תרצ״א | № 99

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

טיפוס און פערפלייצונגס-קאַטאַסטראָפע

אין די פערפלייצטע געגענדען איז אויסגעבראָכען פלעק-טיפוס. — א שוהל שווימט. — די ספרי-תורות געראַטעוועט. — 3000 ספרים פערניכטעט

ווילנא אויסער יעדער געפאהר

דריע, 29 (ספ. טעל.) אַ האַלבע שטאָט צוזאַמען מיט'ן מארק, שוהל, צערקווע און אַלע אַמטען געפינט זיך אונטער'ן וואַסער. צוליב דעם וואָס 90 פּראָצענט הייזער זענען הילצערנע האָט זיי דאָס וואַסער אָפּגעריסען פון די פונדאַמענטען. דורך דער שטאָט פאָהרט מען מיט די שיפלעך. 2 הילצערנע בריקען זענען איבערגעריסען געוואָרען.

אין דער אַלטער קונסט-שוהל, אין וועלכער ס'געפינט זיך אַ געשניצטער ארון קודש וואָס איז אַלט 486 יאָהר, שטעהט דאָס וואַסער 4 מעטער הויך. מיט דער גרעסטער מסירת נפש האָבען די יודען פון דאָרט אַרויסגעראַטעוועט די ספרי-תורות. 3000 פערשידענע ספרים זענען אַוועקגעריסען געוואָרען מיט די כוואַליעס.

אין בראַסלאַוו איז אַ חוק דער פערפלייצונג נאָך פערהאַן אַן'אומגליק. ס'איז אויסגעבראָכען די טיפוס-עפּידעמיע. דער איינציגער דאָקטאָר אין שטעטעל האָט צו בעהאַנדלען 50 קראַנקע אויף פלעק-טיפוס. ס'זענען שוין נאָטירט געוואָרען די ערשטע טויט-פאַלען.

מ'דאַרף אונטערשטרייכען די לאָיאַלע מיט-אַרבייט פון דער לאַטוישער און סאָוויעטישער מאַכט מיט דער פוילישער צו ליקווידירען די פערפלייצונג. דאָס ערגסטע איז אָבער וואָס דאָס וואַסער שטייגט אַלץ ווייטער.

ווילנאַ, 29 (ספ. טעל.) דאָס וואַסער אין דער ווילע פאַלט ווייטער. די שטאָט ווילנאַ איז אויסער יעדער געפאַהר.

וואַרשאַ, 4 (טו) לויט די לעצטע מעל-דונגען האָבען בעת דער פערפלייצונג אין ווילנאַ און אומגעגענד בעלויפען 10 טויזענד מענשען, אַ העלפט פון זיי זענען דאַכלאָז.

פון די קרייזען דיסנאַ און בראַסלאַוו קומען אָן ווייטערדיגע שרעקליכע ידיעות וועגען פער-נאָהם פון דער פערפלייצונג.

די דווינע האָט זיך געהויבען אויף 14 מע-טער איבער איהר נאָרמאַלער הויך, דאָס גאַנצע שטעטעל דיסנאַ שטעהט אונטער'ן וואַסער און איז אָפּגעשניטען פון דער וועלט. איבער 8000 מענ-שען זענען אין די דאָזיגע קרייזען דאַכלאָז. פיל הייזער זענען אַוועקגעשוואומען.

וואָס אַמעריקאַנער ציוניסטען פאָדערען פון ציוניסטישען קאָנגרעס

ניו-יאָרק, 29 (ימ״אַ טעלעגראַפיש) דאָ איז פאָרגעקומען די סעסיע פון דער אַמעריקאַנער ציוניסטישער פעדעראַציע. עס האָבען זיך בעטייליגט פאָרשטעהער פון אַלע טיילען פון לאַנד.

ס'איז בעטראַכט געוואָרען די שטעלונג פון די אַמעריקאַנער ציוניסטען צום בעפאָרשטעהענדען ציוניסטישען קאָנגרעס.

נאָך לענגערע ויכוחים איז בעשלאָסען געוואָרען צו פאָדערען, צו שאַפען אַ לייטונג, וואָס זאָל האָבען די זעלבע קאָמפּעטענצען וואָס דער פּרע-זידענט; זיך בעמיהען צו שאַפען פריינדליכע בע-ציהונגען מיט די אַראַבער; פעראייניגען דעם עבר הירדן מיט ארץ-ישראל און צו שאַפען אַ ראַט פאַר עקאָנאָמישע ענטוויקלונג.

נאָך 2 קרבנות

פון אויפרייס אין סאַכאַרין-פאַבריק

מאַגדעבורג, 29 (טו) ווי מיר האָבען שוין געכטען מיטגעטיילט איז פאָרגעקומען אַ שרעקליכער אויפרייס אין אַ סאַכאַרין-פאַבריק. איצט טיילט מען ווייטער מיט, אַז אין שפּיטאָל זענען געשטאָרבען נאָך צוויי ווייטערע קרבנות פון דעם אויפרייס, אַזוי אַז די צאָהל טויטע בעטרעפט שוין 10.

ערד-ציטערניש אין אַרמעניען

100 מענשליכע קרבנות

מאָסקווא, 29 (טו) פון טיפליס קומען אָן ידיעות, אַז ס'איז פאָרגעקומען אַן ערדציטערניש אין נאַכיטשעוואַן (אַרמעניען). די צאָהל קרבנות פון דער ערד-ציטערניש ווערט געשאַצט אויף 100 פּערזאָן.

וועגען דער גילטיגקייט פון די סיים-וואַהלען אין לאָדז

וועט דאָס העכסטע געריכט פּסק'ענען דעם 1-טען יוני

וואַרשאַ, 29 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דאָס העכסטע געריכט האָט פעסט-געשטעלט דעם קאַלענדאַר פון די פּראָצעסען וואָס וועלען פאָרקומען אין צוזאַמענהאַנג מיט די פּראָ-טעסטען פון די וועהלער וואָס זענען אַריינגעטראָ-גען געוואָרען נעגען די סיים-וואַהלען אין פער-שידענע קרייזען.

צווישען אַנדערע וועט דעם 9 מאַי פאָר-קומען דער פּראָצעס געגען דער גילטיגקייט פון די וואַהלען, אין קרייז 14, לאָדזער פּאָוויאַט. דעם 1 יוני דער פּראָצעס געגען דער גילטיגקייט פון די וואַהלען אין קרייז 13 — שטאָט לאָדז. דעם פּראָטעסט געגען די וואַהלען אין דער שטאָט לאָדז האָבען אַריינגעטראָגען די וועהלער בראָ-ניסלאַוו טשוקאַ און פּראַנטשישעק שימטשאַק.

גע וואָרפען 2 באָמבעס אויף דער באַהן-סטאַציע אין פּאָדבראָדזע

ווילנאַ, 29 (טעלעפאָניש) נעכטען 11 בייינאַכט ווען אויפ'ן פּעראָן אין פּאָדבראָדזע איז געשטאַנען דער צוג ווילנאַ—קרולעווטשיזנאַ האָט אימיצער געוואָרפען אַ באָמבע. ס'איז פאָרגעקומען אַ שרעקליכער אויפרייס. דער מאַשיניסט פון צוג איז דערהרגעט געוואָרען. דער סטאַציע בנין איז שטאַרק בעשעדיגט געוואָרען. דעם אָנפאַלער האָט מען נישט געכאַפּט.

די פּאָליציי האָט גערעכענט, אַז מ'האָט צו טאָן מיט אַ פּערזענליכען נקמה-אַקט. אָבער מיט עטליכע שעה שפּעטער ווען ס'איז אויף דער סטאַציע אָנגעקומען אַ צוג פון קרולעווטשיזנאַ האָט מען געוואָרפען אַ צווייטע באָמבע. צום גליק האָ-בען קיין מענשען ביים צווייטען אויפרייס נישט געליטען. דער סטאַציע-בנין איז ווידעראַמאָל שטאַרק בעשעדיגט געוואָרען. די פּאָליציי פיהרט אַן'ענערגישע אויספאָרשונג.

מיט מאָרפיום און קאָקאַין

האָט מען געוואָלט פערסמען קינדער אין אַ פאָלקס-שול

וואַרשאַ, 29. (טעלעפאָניש) אין דער וואָי-וואָדשאַפט פון בראַניסלאַווא קאָוואַלסקאַ (נאָוואָמיעיסקאַ 9) האָט זיך פערסמט מיט עסיג-עסענץ די שילערין פון אַ פאָלקס-שול, די 15-יעהריגע העלענאַ פּאַ-לענצקאַ. דער דאָקטאָר פון פּאָגאָטאָוויע האָט די זעלבסטמערדערין אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל, די יונגעטשקע זעלבסטמערדערין איז אַ קיילעכדיגער יתום, איהר פאָטער איז אומגעקומען אין קריג און איהר מוטער איז געשטאָרבען בעת אַן'אויטאָבוס-קאַטאַסטראָפע. דאָס מיידעל האָט איבערגעלאָזען 2 בריף מיט פאָלגענדען אינהאַלט, אין איין בריף ווערט געזאָגט! „איך וואָלט מיר שוין לאַנג דאָס לעבען גענומען, אָבער איך האָב מיך געוואָלט איי-בערצייגען ווי אַזוי ס'איז אָהן אַ מאַמעשי“. אין דעם צווייטען בריף שרייבט דאָס קינד, אַז אין דער שול ווי ז יהאָט געלערנט האָט מען די קינדער איינגע-שפּריצט קאָקאַאין און מאָרפין“. די שול וואו דאָס מיידעלע האָט געלערנט געפינט זיך אויף נאָוואָ-ליפּיע 80. די פּאָליציי האָט אָנגעהויבען אַן'אויס-פאָרשונג.

הכנות צום ערשטען מאַי אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 29 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די הכנות צום ערשטען מאַי זע-נען אין פולען גאַנג. דאָס ערשטע מאָל וועט היי-יאָהר פאָרקומען אַ געמיינזאַמע דעמאָנסטראַציע פון פוילישע און יודישע אַרבייטער. אין דער געמיינ-זאַמער דעמאָנסטראַציע וועלען אָנטיילנעהמען פּ. פּ. ס. „בונד“ און רעכטע „פּועלי-ציון“. בעזונדער וועלען דעמאָנסטרירען די „פּראַקעס“ און בעזונ-דער אויך די לינקע „פּועלי-ציון“, ווי ס'איד פאָר-אויסצוזעהען וועט דער טאָג אַריבער רוהיג.

פינאַליזירונג פון הלוואה-אָפּמאַך

אויף צו בויען די באַהן-ליניע שלעזיען-גדיניע

וואַרשאַ, 29. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ-רעספּאָנדענט) דער באַהן-מיניסטער קיהן האָט היינט איבערגעגעבען דעם פאָרשטעהער פון די פראַנצוי-זישע קאַפּיטאַליסטען דעם קאָנצעסיע-דאָקומענט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער הלוואה אויף צו בויען די באַהן-ליניע שלעזיען-גדיניע.

ווי מיר דערוויסען זיך וועט זיך די סובסקריפּ-ציע פון די הלוואה-אָבליגאַציעס אָנהויבען אין פּאַריז דעם 12. מאַי און וועט דויערען 3 וואָכען.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען און דעמזעלבען טאָג צו קבורה געקומען מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאָטער, שוויגערפאָטער, גרויספאָטער, ברודער און אָנקעל

נ״ע פייוועל זאַגאַיסקי
בן ר׳ זאב ז״ל
(אין עלטער פון 68 יאָהר).

וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

2575

הזכרה.

מאָרגען, פרייטאָג, פ׳ אמור, י״ד אייר (פסח שני), צו דער 19-טער יאָהרצייט פון הרב הגאון הצדיק רבינו

אלי׳ חיים מייזל ב״ר משה זצ״ל

וועט אין דער תלמוד תורה, יאַקובאַ 6, וועלכע ער האָט געגרינדעט מיט 58 יאָהר צוריק, פּונקט 11 אַ זייגער פרי אָפּגעריכט ווערען אַ פייערליכע הזכרה לנשמתו הטהורה.

גלייכצייטיג וועט אויפ'ן בית החיים געמאַכט ווערען הזכרות לנשמתו הטהורה, פרייטאָג, אין טאָג פון דער יאָהרצייט, ווי אויך זונטאָג, פ׳ בהו״ב, אָנפאַנג פון 8 אַ זייגער פריה אָן.

אַלע אונזערע חברים, ווי אויך פערעהרער און סימפּאַטיקער פון הרה״ג זצ״ל ווערען געבעטען פּינקטליך און צאָהלרייך צו ערשיינען.

די פערוואַלטונג.

בעמערקונג: די טראַמוואַיען נומ׳ 1 און 6 קורסירען ביז'ן בית החיים.

א פּאַסאַזשיר-צוג אין פלאַמען!

28 דערוואַקסענע און 10 קינדער לעבעדיגערהייט פערברענט

36 אַנדערע פּאַסאַזשירען שווער פערוואונדעט

לאָנדאָן, 29. (טו) הייַנט נאָכמיטאָג האָט אויסגעבראָכען אַ שרפה אין עקספּרעס-צוג וואָס איז געגאַנגען פון אַלעקסאַנדריא קיין קאַאירא, 38 פּערזאָן, צווישען זיי 10 קינדער זענען אומגעקומען, 36 אַנדערע פּאַסאַזשירען זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען, פיל טויטע קערפּער זענען פערברענט געוואָרען אויף קויל, אַזוי אַז מ'האָט זיי נישט געקענט דערקענען, צווישען די טויטע געפינען זיך עטליכע אייראָפּעער, די סיבה פון דער שרפה איז נאָך נישט בעקאַנט, דאָס פייער איז מיטאַמאָל אויסגעבראָכען אין 3 וואַגאָנען פון דריטען קלאַס, דער צוג-פיהרער האָט די שרפה נישט בעמערקט און איז אָפּגעפאָהרען אַ גרויסען מהלך, ביז ער איז אָפּגעשטעלט געוואָרען דורך אַ באַהן-וועכטער.

א שרפה אין אַ נאַפט-גרובע!

פערברענט געוואָרען 14 מענשען

ניו-יאָרק, 29 (טו) אין גלעדוועטער, שטאַט טעקסאַס, איז אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה אין אַ נאַפט-גרוב ביז איצט זענען אָפּגעצעהלט געוואָרען 14 טויטע און 12 שווער פערוואונדעטע, פרעים פעהלען. די סיבה פון דער שרפה איז נישט בעקאַנט.

1 יאהר טיורמע פערלאַנגט דער פּראָקוראָר

פאַר אַ האַקענקרייצלער, וואָס האָט בעליידיגט די יודישע רעליגיע

בערלין, 29 (טו) פאַר'ן געריכט פון גשוואוירענע קומט איצט פאָר דער פּראָצעס געגען איינעם פון די הויפּט-אָנפיהרער פון דער היטלער-פּאַרטיי ד"ר געבעלס, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין בעליידיגען די יודישע רעליגיע. דער פּראָקוראָר ד"ר שטעניג האָט פערלאַנגט פאַר'ן אָנגעקלאַגטען אַ יאָהר טיורמע. דער אורטייל וועט אַרויסגעטראָגען ווערען מאָרגען.

נייער איטאַליענישער אמבאַסאַדאָר אין וואַרשא

וואַרשא, 29. (טעלעפאָניש) ווי מיר דערוויסען זיך, וועט אין די נאָהענטסטע טעג פערלאָזען וואַרשא דער איטאַליענישער אַמבאַסאַדאָר גראַף מאַרטין פראַנקלין. פראַנקלין נעהמט איבער דעם אַמט פון איטאַליענישען פאַרשטעהער'אין בעלגיען. פראַנקלינס נאָכפאָלגער וועט זיין לואידזשי וואַנוטעלי רעי.

ווי אַזוי זאָל מען פערהיטען פון א מלחמה-אויסברוך?

פּראָיעקט פון אַנ'אינטערנאַציאָנאַלען אָפּמאַך אין דער קאָמיסיע פון דער פעלקער-ליגע

גענף, 29. (ספּ. טעל.) דעם 11. מאי וועט אין גענף פאָרקומען אַ זיצונג פון קאָמיטעט פאַר אַרביטראַזש און זיכערקייט, אויף וועלכער ס'וועט בעטראַכט ווערען דער אינטערנאַציאָנאַלער טראַקטאַט וועגען די מיטלען פון פערהיטען פאַר אַ מלחמה-אויסברוך.

אין די בעראַטונגען פון קאָמיטעט נעהמען אַנטייל די דעלעגאַטען פון: פּוילען, דייטשלאַנד, ענגלאַנד, טשילי, שפּאַניען, פראַנקרייך, די פעריינ-לאַנד, איטאַליען, יאַפּאַן, נאָרוועגען, האָלאַנד און יוגאָסלאַוויען.

די בעראַטונגען פון קאָמיטעט וועלען פאָרקומען גלייכצייטיג מיט דער זיצונג פון דער פּאַן-אייראָפּעאישער קאָמיסיע און מיט דער 63.סעסיע פון פעלקער-ליגע-ראַט.

די אַנטי-מלחמה-קאָמיסיע וועט בעטראַכטען 2 פּראָיעקטען אַ פראַנצויזישען און ענגלישען.

1-טע קאַמפף מיט די רעוואָלוציאָנערן אין מאַדעראַ

הייַנט זאָל זיך אָנהויבען דער גענעראַל-אַנגריף

לאָנדאָן, 29. (ספּ. טעל.) לויט ידיעות פון מאַדעיראַ האָט די אַרטילעריע פון די אויפשטענדיגע בעשאָסען די פּאָרטוגאַלישע שיף „איבא", וועלכע האָט בלאָקירט דעם אינזעל. די שיף האָט געענטפערט מיט אַרטילעריע פייער און געצוואונגען די אויפשטענדיגע זיך צוריקצוציהען.

אַן'עסקאַדרע עראָפּלאַנען האָט זיך אויפגעהויבען איבערן אינזעל און בעוואָרפען מיט באָמבעס דעם אינזעל. דערביי איז די ראַדיא-סטאַציע פון די אויפשטענדיגע בעשעדיגט געוואָרען.

הייַנט נאָכמיטאָג ווערט ערוואַרט אַ גענעראַל-אַנגריף פון רעגירונגס-מיליטער אויף דער אינזעל.

פון ליסאַבאָן קומען אָן ידיעות וועגען בלוטיגע אַנטי-רעגירונגס-דעמאָנסטראַציעס פון סטודענטען. די פּאָליציי האָט געשאָסען אויף די דעמאָנסטראַנטען. פערוואונדעט 15 סטודענטען און 60 אַרעסטירט. ענליכע אונרוהען זענען פאָרגעקומען אין אָפּאָרטאָ און בראַגאַ.

אומגעקומען אַנ'אַמעריקאַנישע מעדיצינישע קאָמיסיע

וועלכע איז אָנגעפיהרט געוואָרען דורך אַ בעריהמטען מעדיקער

לאָנדאָן, 29. (טו) מיט אַנ'אַמעריקאַנישער מעדיצינישער עקספּעדיציע וואָס האָט שטודירט אין בעלגישען-קאָנגאָ האָט פּאַסירט אַ שרעקליך אומגליק, דער פיהרער פון דער עקספּעדיציע ד"ר אַרטור טאָרענס, אַנ'אויטאָריטעט אין טראָפּישע קראַנקהייטען איז אין קאָנגאָ דערטרונקען געוואָרען, די איבעריגע מיטגלידער פון דער עקספּעדיציע זענען דורך דער פערפלייצונג פון דעם טייך קאָנגאָ אָפּגעשניטען פון דער וועלט און ס'איז נישט פערהאַן קיין שום האָפנונג זיי צו ראַטעווען.

אויטאָבוסען וואָס פאָהרען אויף שינעס און גלייכצייטיג אויף שאָסעען

וואָלפּערטאַל, 29. (טו) אויף דער דייטשער באַהן-דירעקציע וואופּערטאַל ווערען איצט געמאַכט פּרובען מיט אויטאָבוסען, וועלכע האָבען צוויי-צוויי רעדער; איינע וואָס קענען געהען אויף שינעס און אויך אַנדערע, וואָס קענען געהען אויף שאָסעען. ס'וועלט אַלזאָ נישט געקענט זיין קיין שום שטערונגען, אז די באַהן זאָל צוגעהען צו די פערוואָרפענסטע ווינקלען.

בעראַטונג מיט די אַראַבער

וועגען דאָך פאָרגעקומען אין ירושלים מיט'ן אַנטייל פון סער טשענסלאָר

לאָנדאָן, 29. (יט"א טעלעגראַפיש) גישט קוקענדיג אויף די אַראַבישע הכחשות, גיט מען איבער אין די לאָנדאָנער רעגירונגס-קרייזען, אַז די ערשטע בעראַטונג פון די אַראַבער מיט'ן טשענסעלאָרס אַנטייל, איז פאָרגעקומען דעם פאַריגען מיטוואָך אין ירושלים.

די לאָנדאָנער רעגירונג זאָל שוין אַפילו האָבען בעקומען אַ בעריכט וועגען דער דאָזיגער בעראַטונג.

הענדערסאָן פאָרזיצער פון דער אינטערנאַצ. ענטוואָפנונג-קאָמיס'יע

פּאַריז, 29 (טו) די פּאַריזער מיטאָג-פּרעסע בעשעפטיגט זיך שטאַרק מיט דער רייזע פון גענעראַל-סעקרעטאַר פון דער פעלקער-ליגע עריק דרומאָן נאָך רוים און בערלין און האַלט, אַז דער רעזולטאַט פון דער רייזע וועט זיין די הסכמה פון דייטשלאַנד און איטאַליען, אַז דער ענגלישער אויסערן-מיניסטער הענדערסאָן זאָל געוועהלט ווערען אַלס פאָרזיצענדער פון דער אינטערנאַציאָנאַלער ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ.

א ברייט-געזונד

ווינש איך דעם פערלאַג און זעצער-פּערסאָנאַל פון „נייעם פאָלקסבלאַט" צו מיין אָפּפאָהרען קיין ארגענטינע.

שלמה מיעדזינסקי.

אַלדאָס גוטס ווינש איך מיינע קרובים, פריינד און בעקאַנטע צו מיין אָפּפאָהרען

קיין ארגענטינע

שלמה מיעדזינסקי.

הייַנט און פאָלגענדע טעג!

גרויס מאָנומענטאַל קלאַנג-מייסטערווערק פון דער פּוילישער פּראָדוקציע אויפ'ן גרונד פון דער נאָוועלע פון

Henryk Sienkiewicz

יאַנקאַ מוזיקאַנט

אין די הויפּטראָלען

M. Malicka, Conti, Dymsza-Krukowski

און דער בעקאַנטער מיט זיינע אויפטריטען אין לאָדז ZABCZYNSKI

רעזשי: Ryszard Ordyński

מוזיק: Grzegorz Fitelberg

טעקסט פון לידער פון K. Tom

אויסער'ן פּראָגראַם: פרעכטיגע קלאַנג-צוגאַבע א. נ.: „שקעלעטען-טאַנץ".

אָנהויב אין געוועהנליכע טעג 4.30 אָכמיטאָג שבת, זונטאָג און יום-טוב 1 בייטאָג

פּאָפּולערע פּרייזען.

צו די תנאים פון

חי' ברכה צענדאָרף

פון אַלעקסאַנדער

מיט יהודה לייב אַדלער

פון זגיערזש

אַ האַרציגען מזל-טוב ווינשט

יחיאל פלאַם, אַלעקסאַנדער.

DR. MED. H. LUBICZ

ספּ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנק

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32

עמפּפאַנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 זונטאָג און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער ווארטע-זאַל.

Dr. med. H. Karaś

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

זגערזשער 16

נעמט אָן פון 11 ביז 1 און פון 3 ביז 7 אָוונד.

DR. MED. L. Pikielny

אוראָלאָג

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירן, בלאָז און אורין-קראַנקה.

NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אָן פון 4–7 אָוונד.

Dr. Z. RAKOWSKI

פאַר אויערן, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען

9 קאָנסטאַנטינער 9 טעלעפאָן 127-81

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 2 — 3

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.

זונטאָג און יום-טוב פון 9–1 פאַרם.

בעזונדערער ווארטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. Gustawa ZAND-TENENBAUMOWA

פרויען-קראַנקהייטען און אקושעריע

האָט זיך איבערגעטראָגען

אויף פּעטריקאָווער 109

טעלעפאָן 220-25 נעמט אָן פון 12–1 5–3

Dr. Med. A. S. Tenenbaum

אינערליכע קראַנקהייטען

האָט זיך איבערגעטראָגען

אויף פּיעטריקאָווער 109

טעלעפאָן 220-25

נעהמט אָן פון 6 ביז 7 ½ נאָכמיטאָג.

Doktór KLINGER

ספּעציאַל-אַרצט פאַר ווענער שע, הויט- און האָר-קראַנקהייטען

ANDRZEJA 2, tel. 132-28

נעהמט אָן פון 9–11 פריה און פון 5–8 אָוונד און פון 1–2 נ"מ אין דער „לעשניצע פּיעטריקאָווער 62"

הייַנט און טעגליך! גרויסער מעכטיגער פילם א. נ.

„אין שאָטענס פון די פּיראַמידען"

וואונדערבאַרע ליבעס-עפּאָפּעע אויפן גרונד פון די וואונדערשעהנע עגיפּטישע לאַנדשאַפטען.

LOE PARRY, JEAN MURRAT

געשאַפען אויף די מאָטיוון פון דער בעריהמטער ערצעהלונג פון Piotr Frondaic א.נ. „די וואַסערן פון ניל". — אין די הויפּט-ראָלען:

אָנהויב פון די סעאַנסען אין געוועהנליכע טעג 4 נאָכמ., שבת, זונטאָג און יום-טוב-2 בייטאָג. אויפ'ן ערשטען סעאַנס זענען די פּרייזען פון אַלע פּלעצער צו 40 גר. און 60 גר.

Kino-Teatr Spółdzielnia

40 Sienkiewicza 40

אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' צ. קאַנטאָר.

נעכסטער פּראָגראַם: „די גיפטיגע בלום" אין דער הויפּטראָל LILI DAMITA

לאדז. 30 אפריל 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז 30 אפריל 1931

פונקציעס פון פאליטישער פאליציי

האט מען איבערגעגעבן די קאמיסיע פאר די קהלה-וואהלען זיי ערפילען אבער די פונקציעס זעהר שלעכט

וואס מעהר עס דערנעהנטערט זיך דער טערמין פון די וואהלען צו די קהלות, ווערט אלץ פיהלבארער און בעליידיגענדער די עוולה, וואס איז אפגעטון געווארען דער יודישער בעפעלקערונג מיט דעם בעריהמטען פאראגראף 20, וועלכער האט ארייגגעפיהרט דעם מאמענט פון פולשטענדיגער ווילקיר אין די וואהלען און איבערגעגעבן א גרויסען טייל פון די וועהלער אין די הענד פון איין גרופע, אומקעהרענדיג זיך צו דעם פאראגראף און זיינע קאנסעקווענצען, פיהרט אויס דער „נ. ד.":

„ווייזט אויס, אז לויט די כוונות פון מיניסטער, וועלכע זענען אויסגעדריקט געווארען אין דעם אינטערוויאו מיט'ן פארשטעהער פון יט"א, האט די קאמיסיע פאר אנ'אויפגאבע אויסצושליסען פון דער קהלה די אנטי'מלוכה'שע עלעמענטען, וועלכע זענען נאך נישט בעשטראפט געווארען דורך די געריכטען און ביי וועלכע עס זענען נאך נישט צוגענומען געווארען די רעכט. די וואהל-קאמיסיע האט, הייסט עס, פאקטיש די אויפגאבע צו העלפען דער פאליטישער פאליציי ביים ענטדעקען אנטי'מלוכה'שע עלעמענטען צווישען יודען און דאס אלץ אונטער דעם אויסרייד, אז זיי טרעטען עפענטליך ארויס געגען דער יודישער רעליגיע.

אזוי ארום איז א דאנק דעם פאראגראף 20 פון דער וואהל-ארדינאציע געלונגען די קורצזיכטיגע פאליטישע מאכער צו מאכען פון די וואהל-קאמיסיעס אנ'ארגאן מיט פאליצייאישע פונקציעס, וועלכער דארף אונטערשטיצען און דערגענצען די פאליטישע פאליציי.

„און ווי אזוי די וואהל-קאמיסיעס מיט דער אגודה'ישער מעהרהייט טויגען זיך אויף צו ערפילען די דאזיגע פונקציעס, האבען מיר צום בעסטען געזעהען אין ראדאם, וואו אויפ'ן סמך פון פאראגראף 20 האט מען צוגענומען דאס וואהל-רעכט ביים לאנג-יעהריגען פרעזעס און וויצע-פרעזעס פון דער קהלה, און אויך אין אנדערע ערטער, וואו דורך דעם זעלבען פאראגראף האט מען צוגענומען דאס וואהל-רעכט ביי הונדערטער וועהלער. מענשען, וואס זענען גאט די נשמה שולדיג, וואס זענען בא קאנט מיט זייער מוסטערהאפטען ערפילען די בירגערליכע פליכטען און מיט זייער געזעלשאפטליכער טעטיגקייט, האט מען פלוצים געמאכט פאר פערזאנען, וועלכע טרעטען עפענטליך ארויס געגען דער יודישער רעליגיע". אדער, לויט דער טערמינאלאגיע פון מיניסטער, פאר אנטי'מלוכה'שע עלעמענטען. עס האט זיך אלזא ארויסגעוויזען, אז מען דארף נישט די קאמיסיעס אנווענדען פאר פאליצייאישע צוועקען, ווייל זיי טויגען זיך נישט אינגאנצען דערצו... זאלען זיך די קאמיסיעס בעשעפטיגען מיט צוגרייטען און אנפיהרען מיט די וואהלען, ד. ה. מיט טעכנישע וואהל-פונקציעס, און דעם קאמף מיט די אנטי'מלוכה'שע עלעמענטען זאלען זיי איבערלאזען פאר דער פאליציי, וועלכע איז דערצו מעהר בערופען, וואס גיכער דאס וועט [...], אלץ קלענער וועט זיין די קאמפראמיטאציע!

די כוואליע וואס קומט צוריק

די שפאנישע רעוואלוציע בעגייסטערט דעם יונגער פון פ. פ. ס.

די איבערקעהרעניש אין שפאניען האט אזוי בעגייסטערט דעם דיכטערישען פובליציסט פון „ראבאטניק", אז ער האט זיך צוזונגען מיט אנ'אמת'ר פאעמע, וואס אויב מען זאל זי בעהמען ערנסט, קאן מען מיינען, אז אט-אט און די מאסען וועלען זיך ארויסלאזען אין גאס און ביי די קלאנגען פון

„טשערוואני שטאנדאר" וועלען זיי אומווארפען די איצטיגע ארדנונג, פערשטעהט זיך, די ארדנונג פון דער סאנאציע, ווייל קיין גרעסערע און ווייטערע זארגען האט דאך נישט די פ.פ.ס.

אין א פאעמישען ארטיקעל א. נ. "דער ווייטער גלאק" שרייבט בילי אין „ראבאטניק":

„עס קומט צוריק אונזער כוואליע.... ווי לעכערליך איהר זייט, אין גרונד גענומען, איהר פיהרער פון דער סאנאטארישער עפאכע! א מאטקעפער האט זיך ארויפגעזעצט אויף א צווייג און ער מיינט, אז ער זיצט אין צענטער פון דער וועלט.

און דאס, וואס א שטורעם רייסט די צווייג, דאס איז באר א „ביזוויליגקייט" פון דער אפאזיציע און „דעמאגאגיע". און פלוצים א קראך, א פראל און נישטא מעהר די צווייג!

„אך, עס יאמערען נאך די קלאנגען פון טאנגא אין דעם סאמע מאדערנסטען קאפע. עס בויגט אונטערטעניג דעם קארק דער קעלנער אין פראק, עס שטעהט אויפ'ן עק פון גאס דער אויסגעצוגענער פאליציאנט. דער שאפער ווארט אין די לאנגע שעה'ן ביינאכט ביז עס וועט זיך ענדיגען די פערוויילונג פון די אויסגעשטעלטע לייט. אך, בלויז מיר, נאר מיר, מיר די איינציגע!

„אבער דארט אין דעם ווייטען שפאניען דערפעשטען שנעל די קעניגליכע שיכלעך צו די טרעפען פון סאלאן-וואגאן; אבי באר צו בעוויזען אנקומען צו דער גרעניץ פאר זונען-אויפגאנג און געהיימערהייט ארויסצופיהרען אין דער ע[מיג]ראציע די ווערטפולע פערזענליכקייט און א מיליארד פעזט.

„ווייט ליגט שפאניען... פון דערווייטענס הערט זיך דער ערשטער קלאנג. האט איהר אמאל געזעהן א פערפלייצונג אין פריהלינג? דאכט זיך, אז גארנישט, דאכט זיך. עס איז שטיל. רוהיג ווי אויף א בית-עולם, און אט יאגט שוין איבער פעלדער און לאנקעס די אויפברויזטע פרעהליכע צוזונגענע כוואליע!

זיי געבענטשט, דו כוואליע, וואס קומסט צוריק, כוואליע פון יאהר 1918.... דו האסט אונז דעמאלט געבראכט אונאפהענגיגקייט; ברענג אונז איצט דעם פערניכטעטען טעסטאמענט פון די עמיגראנטישע קברים, ברענג דעם פרייען מענש אין דעם פרייען פוילען, ברענג אויך דאס, אהן וועלכען מיר וועלען קיינמאל נישט בעוויזען צו פערפעסטיגען די דעמאקראטיע. דעם פרינציפ פון גערעכטער שטראף, כוואליע, כוואליע, וואס דו קומסט צוריק!...

גלייכע רעכט מיט אלע בירגער

דעלעגאציע פון יודישע פארלאמענטאריער ביים רומענישען פרעמיער פראפ. יארגא

בוקארעשט, (יט"א) דער פרעמיער-מיניסטער יארגא האט אויפגענומען א דעלעגאציע פון יודישען פארלאמענטארישען קלוב אין די פערזאנען פון סען. ד"ר מאיר עבנער און דעפ. ד"ר טעאדאר פישער. די דעלעגאציע האט איבערגעגעבן דעם פרעמיער די גליק-וואונשען פון דער יודישער בעפעלקערונג צום איבערנעהמען די מאכט דורך דער נייער רעגירונג און האט פארגעשטעלט דעם יודישען שטאנדפונקט לגבי די אקטועלע פראגען, בעזונדערס אין ד יפראבלעמען פון נאציאנאלע קולטור און ארגאניזאציע פון די שולען. פרעמיער פראפ. יארגא האט ערקלערט, דאס הגם די רעגירונג בעשעפטיגט זיך איצט אין ערשטער רייה מיט דרינגענדע ווירטשאפטליכע פראגען, דאך וועט זי שענקען די גרעסטע אויפמערקזאמקייט דעם מינדערהייטען-פראבלעם. עס וועט רעספעקטירט ווערען דער פרינציפ צו לאזען געניסען די מינדערהייטען פון גלייכע רעכט מיט אלע לאנד-בירגער.

די דעלעגאציע האט לסוף אויסגעדריקט איהר צופרידענהייט מיט דער נאמינאציע פון ד"ר בראנדש דעם פיהרער פון דער דייטשער פארטיי, אלס אונטערשטאאטס-סעקרעטאר פאר מינדערהייטען-ענינים. דערביי האט די דעלעגאציע אויסגעדריקט דעם וואונש, אז אין די ראהמען פון מינדערהייטען סעקרעטאריאט זאל געשאפען ווערען אנ'אפטיילונג פאר יודישע ענינים, וואס זאל זיך געפינען אונטער דער לייטונג פון א יודישען פערטרעטער.

ענויים פון א יונגען יודישען ארבייטער אין א פאבריק

דריי פייניגער ארעסטירט און ווערען געשטעלט פאר'ן געריכט

מאסקווע, (יט"א) אין דער פאבריק „איזפאליט נומער צוויי" היינטער מינסק איז די טעג ליקווידירט געווארען א פייניגונגס-אפערע געגען א יונגען יודישען ארבייטער, א געוויסען ניעוועלאווסקי.

דער יונגער ארבייטער האט זיך אויף דער פאבריק אויסגעצייכענט מיט זיין פלייס און איבערגעגעבענהייט פאר דער ארבייט און פלעגט פינקטליך אויספיהרען די פעראָרדנונגען פון די פאבריקס-ארגאנען. צוליב זיינע פעהיגקייטען און איבערגעגעבענהייט, האט ער בעקומען א העכערן פאבריקס-אמט און געווארען אנ'אויפזעהער איבער א גרופע פון 15 ארבייטער, דאס איז שטארק נישט געפעלען געווארען אייניגע אנטיסעמיטישע ארבייטער, וועלכע האבען גענומען זוכען תחבולות, ווי אזוי „אפצוהאקען די פליגלען" מיעוועלאווסקין. לכתחילה האבען זיי אויף איהם געפרובט „ווירקען" מיט בעליידיגונגען. היות דאס האט נישט געהאט קיין פעולה, האבען דריי אנטיסעמיטען, וואס האבען בעזונדערס געהאט א שלעכט אויג אויף ניעוועלאווסקין, זיך איינמאל אנגע'שיכור'ט און זיך גענומען איבער איהם מקיים-פסק זיין אויף פאלגענדען ראפינירטען אופן: זיי האבען ניעוועלאווסקין ארויפגעווארפען א פעטליע אויפ'ן האלז און, אריבערווארפענדיג דעם שטריק איבער א לייסט, גענומען ציהען ביז ניעוועלאווסקי איז געבליבען הענגען.

דערזעהען, אז דער קרבן פערלירט שוין דאס בעוואוסטזיין, האבען די דריי פייניגער אפגעלאזען דעם שטריק ביז ניעוועלאווסקי איז בעקומען צו זיך. נאך עטליכע מינוט האבען זיי ווידער אריבערגע'חזר'ט די זעלבע האלד-תליה און ווידער איהם אין דער לעצטער מינוט געלאזט זיך ראטעווען, און אזוי עטליכע מאל.

וועגען דער גאנצער מעשה-נורא האט זיך דער וואוסט די פאבריקס-לייטונג, וועלכע האט זיך אבער געמאכט נישט וויסענדיג און געשוויגען. וועגען דער געשיכטע האט זיך אבער דערוואוסט דער פראפעסיאנעלער פעראיין, צו וועלכען עס געהערען הן די פייניגער, הן זייער קרבן. דער פראפעסיאנעלער פעראיין האט תיכף איבערגעגעבען די דריי פייניגער אין די הענד פון דער פראקוראטור. זיי זענען אויפ'ן ארט ארעסטירט געווארען, און זייער פראצעס זאל פארקומען אין אייניגע טעג ארום. די ארגאנען פון פראפעסיאנעלען פעראיין האבען אויך געביטען דעם גאנצען צוזאמענשטעל פון דער פאבריקס-לייטונג.

דעלעגאטען-צוזאמענפאהר פון יוד. שפיטאלען אין פוילען

וועט פארקומען דעם 17-טען מאי אין ווארשא

ווארשא, (יט"א) אויף דעם 17. מאי ה. י. רופט צונויף דאס פרעזידיום פון דער „טאז"-צענטראלע דעם ערשטען צוזאמענפאהר פון פארשטעהער פון די יודישע שפיטאלען אין פוילען. דאס פראגראם פון צוזאמענפאהר זעהט פאר רעפעראטען וועגען איצטיגען מצב פון די יודישע שפיטאלען אין לאנד, זייערע ווירטשאפטליכע, טעכנישע און רעכטליכע בעדערפענישען, זייער פערהעלטעניש צו די קהלות, פראגען פון ריטואל אין די שפיטאלען, ראל פון די שפיטאלען אין יודישען לעבען און די אויפגאבען פון די שפיטאלען אלס צענטערן פון וויסענשאפט און אויסשולונג פון מעדיצינישען פערסאנאל. רעפעראטען וועלען האלטען פיהרענדע יודישע דאקטוירים און דירעקטארען פון די גרעסערע יודישע שפיטאלען אין לאנד. אויפ'ן צוזאמענפאהר ווערען גערופען די דירעקטארען און הויפט-דאקטוירים פון 45 שפיטאלען און פארשטעהער פון די פערוואלטונגען פון די דאזיגע שפיטאלען. אין צוזאמענפאהר וועלען זיך בעטייליגען רעפרעזענטאנטען פון דער העכערער געזונדהייטס-מאכט.

די „טאז"-צענטראלע ווענדעט זיך צום קאמוני-קאציע-מיניסטעריום וועגען ערטיילען באהן-הנחות די דעלעגאטען אויפ'ן צוזאמענפאהר.

דאפעלטע בוכהאלטעריע

מיט דעם נאמען בעצייכענט די טאקטיק פון דער פוילישער רעגירונג בנוגע די יודען ב. סמאלאר, וועלכער האט נישט לאנג געוויילט אין פוילען אלס שליח פון יט"א. אין אנ'ארטיקעל אין אנ'אמעריקאנישער יודישער צייטונג שרייבט ער:

די איצטיגע רעגירונג אין פוילען איז ווייט נישט אזא, ווי די אמאליגע רעגירונג אין צארישען רוסלאנד. עס וואלט געווען אנ'עוולה צו בעשולדיגען איהר אין פערפאלגען די יודען. די איצטיגע רעגירונג האט אבער ליב צו שפילען די אלטע פאליטיק, ווען עס האנדעלט זיך וועגען מאכען הבטחות אין אויסלאנד. זי האט ליב דאס אלטע סיסטעם פון דאפעלטער בוכהאלטעריע, דאס סיסטעם פון זאגען אין אויסלאנד איין זאך און טון איבערוועגיג אין פוילען עפעס אנדערש.

אין אמעריקא דערצעהלט דער פוילישער אמבאסאדאר ניסים ונפלאות וועגען דעם, אז זיין רעגירונג נעהמט אן געוואלדיגע מיטלען צו פערלייכטערען די עקאנאמישע לאגע פון דעם [יוד]ישען יודענטום, און אין ווארשא זאגט מיר דער אינערן-מיניסטער סקלאדקאווסקי, אז פון מאכען ספעציעלע פערלייכטערונגען פאר די יודען קאן גאר קיין רייד נישט זיין. אין אמעריקא זאגט צו דער פוילישער קאנסול, אז יודען אין פוילען וועלען צוגענומען ווערען אויף רעגירונגס-שטעלעס צוגלייך מיט נישט יודען, און אין ווארשא זאגט מיר דער מיניסטעריאל-דירעקטאר פאר נאציאנאליטעטען-ענינים, ה' סוכענעק, אז אזא זאך איז היינט-צו-טאג אינגאנצען אונמעגליך. אין אמעריקא רעדען די פוילישע דיפלאמאטען וועגען יודישער קאלאניזאציע אין די פינסקער בלאטעס, און אין ווארשא זיץ איך ביי דעם פוילישען אגר[...], ה' [...]סקי, אין זיין קאבינעט און ער זאגט מיר אהן שום מיספערשטענדענישען, אז אויב מען וועט [ד]י פינסקער בלאטעס יא אמאל אויסטריקענען, האבען יודען ווינציג וואס צו האפען, מחמת די אויס[געטריקנ]טע ערד וועט געגעבען ווערען קודם כל פאר פוילישע פויערים.

די דאזיגע דאפעלטע בוכהאלטעריע איז נישט קיין צופעליגע. זי איז א זעהר גוט אויסגערעכענטע. זי איז א טייל פון דעם דיפלאמאטישען שפיל, וואס פוילען מוז איצט שפילען אין אויסלאנד און בעזונדערס אין אמעריקע. דאס פוילישע אויסערן-מיניסטעריום מוז אין אויסלאנד האבען דעם גוטען ווילען פון די יודען. דערפאר מוזען איהרע פארשטעהער אין אמעריקא מאכען שעהן-קלינגענדיגע ערקלערונגען צום אמעריקאנער יודענטום. דאס פוילישע אינערן-מיניסטעריום האט אבער מיט אויסלאנד גארנישט צו טון. דערפאר מאכען די פארשטעהער פון אינערן-מיניסטעריום ערקלערונגען, וואס זענען פונקט דער היפך פון דעם, וואס עס מאכט דאס אויסערן-מיניסטעריום.

די טאפעלע בוכהאלטעריע פון דער פוילישער רעגירונג אין דער יודישער פראגע, — עס ווייסען וועגען איהר אויסגעצייכענט יענע פוילישע דיפלאמאטען אין אמעריקא, וועלכע מאכען אזעלכע שעהנע הבטחות. דער פוילישער אמבאסאדאר אין וואשינגטאן און דער פוילישער קאנסול אין ניו-יארק זעהר גוט, אז די הבטחות, וואס זיי מאכען איצט נערן-מיניסטעריום אין זייער לאנד. זיי ווייסען זעהר גוט, אז די הדבטחות, וואס זיי מאכען איצט אין אמעריקע, האבען ווינציג שאנסען דורכגעפיהרט צו ווערען אין פוילען. פונדעסטוועגען מאכען זיי פערשידענע דיפלאמאטישע רעווערענסען פאר די יודישע פיהרער אין אמעריקא און בעמיהען זיך צו שאפען דעם איינדרוק, אז זיי רעדען אין נאמען פון דער גאנצער פוילישער רעגירונג.

—=XXX=—

אנ'ערדציטערניש נעבען קאספישען ים

לאנדאן, 28. (טו) דאס אבסערוואטאריום אין ראטספארבאך נעבען דובלין האט נאטירט אנ'ערד-ציטערניש, וועלכע האט געדויערט 40 סעקונדען, דער צענטער פון דער ערד-ציטערניש געפינט זיך נעבען קאספישען ים.

א מיליאן דאלאר פאר יודישער פילאנטראפיע

שרייבט אפ יודישער פאבריקאנט אין ניו-יארק

ניו-יארק, (יט"א) דא איז געעפענט געווארען די צוואה פון מארטאן מיינהארד, א רייכען יודישען טעקסטיל-פאבריקאנט אין ניו-יארק, וועלכער איז מיט צוויי וואכען צוריק געשטארבען אויפן שיף אויף דעם וועג קיין יאפאן. דער פערשטארבענער האט אפגעשריבען אנ'ערך א מיליאן דאלאר פאר יודישע פילאנטראפישע צוועקען.

די סאוויעטישע שיף „פאביעדא" איז איינגעקלעמט אין אייז

ריגא, 28. (טו) די סאוויעטישע שיף „פאביעדא" שיקט ארויס צווייפעלהאפטע אלארם-סיגנאלען, פון וועלכע מ'קען דרינגען, אז די שיף געפינט זי דאין א גרויס געפאהר, ווייל ס'איז איינגעקלעמט געווארען אין אייז. די לעצטע ראדיא-דעפעשע וואס איז ארויסגעשיקט געווארען פון דער שיף האט ענטהאלטען נאר 2 ווערטער: „ראטעוועט אונז", די סאוויעטישע מאכט אין ארכאנגעלסק האט ארויסגעשיקט אייז ברעכער, כדי צו ראטעווען די בעדראהטע סאוויעטישע שיף.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 30 | י"ג אייר תרצ"א

אפריל
זון-אויפגאנג 4.30
זון-אונטערגאנג 6.46

דעם 5-טען מאי וועט אין לאנדאן דעצידירט ווערען דער גורל
פון דער באנקראטירטער לאדזער האנדעלס-באנק

קיין לאדז איז צוריקגעקומען דער זוהן פון פרעזעס אלפרעד בידערמאן, וועלכער האט געוויילט אין מעראן און האט קאנפערירט מיט'ן פאטער וועגען עניבים פון דער האנדעלס-באנק. ס'זענען אויך צוריקגעקומען סטעפאן אסער און ראבערט בידערמאן, וועלכע האבען געוויילט אין ווין און דארט קאנפערירט מיט'ן צווייטען הויפט-אקציאנער און וויצע-פרעזעס פון דער האנדעלס-באנק קאנסול אדאם אסער. בעת דער אנוועזענהייט פון אלפרעד בידערמאן אין מעראן איז דארט אויך אנוועזענד געווען דער צווייטער זוהן פון בידערמאן ראלף בידערמאן, וועלכער וואוינט שטענדיג אין לאנדאן.

פרעזעס בידערמאן האט אקצעפטירט אלע בעשלוסען וואס זענען אנגענומען געווארען אויף די קאנפערענצען אין לאדז וועגען וועלכע מיר האבען בשעתו אינפארמירט אונזערע לעזער נאכדעם איז אלפרעד בידערמאן ארויסגעפאהרען קיין וויען און זיך דארט צוזאמענגעטראפען מיט'ן ברודער ראבערט און מיט סטעפאן אסער און האבען אלע קאנפערירט מיט קאנסול אדאם אסער. וועלכער האט אויך אקצעפטירט די לאדזער בעשלוסען.

דינסטאג דעם 9. מאי וועט אין לאנדאן פארקומען די דעצידירענדע פערזאמלונג פון די ענגלישע באנקירען, די קרעדיטארען פון דער האנדעלס-באנק, צו דער קאנפערענץ פאהרט ארויס פון לאדז סטעפאן אסער, וועלכער וועט צוזאמען מיט ראלף בידערמאן רעפרעזענטירען די פוילישע אקציאנערען, פון וועלכע זיי האבען בעקומען די ברייטסטע פולמאכטען.

אויסצאהלונג פון אונטער-שטיצונג פאר ארבייטסלאזע

(מ) היינט, דאנערשטאג, 30 אפריל וועט זיך אנהויבען די אויסצאהלונג פאר ארבייטסלאזע פיזי-שע ארבייטער פון דרינגענדע מלוכה-שטיצע אויף אפריל.

די אויסצאהלונג וועט פארקומען אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטסלאזע אויף דער גאס פון 28 שיסער-פולק 32 פון 9 פריה ביז 2 בייטאג.

היינט, דאנערשטאג ד. 30 אפריל –
A B C D E F G H I J K
פרייטאג ד. 1 מאי –
L Ł M N O P R
שבת, ד. 2 מאי –
S T U W Z Ż

קאמף מיט שטשורעס

(מ) דער קאמף מיט די שטשורעס האט אין איינציגע ערטער ארויסגעוויזען א גוטען ערפאלג, אזוי האט מען אויף סאלנא 12 פעסטגעשטעלט 150 פערטמטע שטשורעס, אויף שקאלנא 12 – 40 אויף טארגאווא 67 – 35 שטשורעס. געגען די ווירטסלייט וועלכע האבען נישט אויסגעפיהרט די פארארדנונג וועגען סמ'ען די שטשורעס ווערען צוזאמענגעשטעלט פראטאקאלען.

פערשידענעס

דער פאראיין הכנסת כלה וגמילות חסדים פון וואלבארסקא 20, מאכט בעקאנט, דאס אויף דעם בלימעל-טאג וואס איז פארגעקומען דאנער-שטאג דעם 23 אפריל איז געשאפען געווארען 1155,50 זל.

פראלאנגאציעס און געריכטס-אויפזיכט
טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

נעכטען איז בעטראכט געווארען די ווענדונג פון כראביא קאזשמיערזש-וויצעטי הענריק זשע-וואוסקי פון גיט בראטאשעוויצע, וועלכער האט זיך אין מערץ ה. י. געווענדעט אין געריכט מיט א בקשה וועגען פראלאנגירען איהם די צאהלונגען. דער כראביא בעזיצט א קראכמאלניע אין גלאוונא די גרעסטע אין קאנגרעס פוילען, א ציגעלניע, וואס ארבייט אויס 5 מיליאן ציגעל, א טארטאק, 2 מיהלען. אין בראטאשעוויץ קאלאנאווי, וויסקאקי פערמאגט ער 2779 מארג לאנד, פון וועלכע 2500 מארג ווערען פערוויהט מיט קארטאפעל פאר דער קראכמאלניע.

דער בילאנס אויפ'ן 15. מערץ איז געשלאסען געווארען מיט דער סומע 5.477.888 זל. מיט אנ-אקטיוו פון 2.235.082 זל.

דאס געריכט האט ערטיילט דעם כראביע א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען אויף 3 חדשים.

* * *

א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען האט אויך בעקומען די פירמע י. ווינדמאן, וואיץ און יאכי-מאוויטש (פיעטריקאווער 85) דער בילאנס פון דער פירמע אויפ'ן 26 פעברואר האט זיך געשלאסען מיט דער סומע 1.948.349 זל. אייגען קאפיטאל 549.799 זל. די ווענדונג פון איינציגע קרעדיטארען וועגען ערקלערען די פירמע פאר באנקראט איז אפגעווארפען געווארען.

אפגעשאפט די הנחה עקזאמענס פאר מויערער און טשעשלער
זיצונג פון דער פערוואלטונג אין דער האנדווערקער-קאמער

אין אייגענעם לאקאל איז פארגעקומען א זיצונג פון דער פערוואלטונג אין דער האנדווערקער-קאמער, צוו. אנד. איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען די הנחה-עקזאמענס פאר מויערער און שטשלער. בשעתו האבען די צעכען פון די דאזיגע פאכען זיך געווענדעט צו דער האנדווערקער-קאמער, אז זי זאל אפשאפען די הנחה-עקזאמענס, ווייל אין די פאכען מוז מען זיין זעהר פארזיכטיג, צוליב דעם וואס אפט ווערט בעדראהט דאס לעבען פון די האנדווערקער און פון זייטיגע מענשען, די האנדווערקער קאמער האט דאן די ווענדונג איבערגעשיקט אין האנדעלס-מיניסטעריום וועלכע האט אויפגעקלערט, אז די האנדווערקער-קאמער קען אויפ'ן סמך פון דער ווענדונג אפשא-פען די הנחות. די פערוואלטונג האט נאך א פער-שטענדיגונג מיט דער וואיעוואדזשאפט בעשלאסען ביי די עקזאמענס אין די פאכען פון מויערער און טשעשלער צו פערלאנגען א מוסטער-ארבייט.

דער פראיעקט פון ארויסגעבען בעזונדערע מייסטער דיפלאמען פאר גרויסשטעטישע און בע-זונדערע פאר פראווינצער מייסטער ווערט איצט בעהאנדעלט דורך די צעכען פון מויערער און טשעשלער און נאכדעם ווי זיי וועלען צושטעלען די ענט-שפרעכענדע מעמאריאלען וועט די פראגע דעצידירט ווערען.

די האנדווערקער-קאמער אין קראקא האט זיך געווענדעט צו דער היגער קאמער אנפערגענדיג איהר מיינונג וועגען דעם צי דאס אויסארבייטען פון ראדיא אפאראטען קוואליפיצירט זיך אלס האנדווערק.

צום סוף איז בעשלאסען געווארען אויפ'ן 10. מאי צוזאמענצורופען א פלענארע זיצונג פון דער האנדווערקער קאמער מיט דער פאלגענדער טאג-ארדנונג: בעריכט פאר 1930 י. וואהלען פון 2 פערוואלטונגס-מיטגלידער, בעשטימען א סעקרעטאר פערפולקאמען דעם צוזאמענשטעל פון די עקזא-מינאציע קאמיסיעס און פרייע פארשלאגען.

מאי-פייערונג אין אנגעשטעלטען פעראיין „גדאנסקא 101"

דעם 1 מאי וועט אין האנדעלס-אנגעשטעל-טען פעראיין איינגעארדענט ווערען א פייערונג פאר די מיטגלידער פון פעראיין און זייערע פא-מיליעס.

פערווערט דעם מיטינג און דעמאנסטראציע פון פועלי ציון דעם 1 מאי

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט האבען די לינקע פועלי ציון בעשלאסען היי-יאהר זיך נישט צו בעטייליגען אינ'ם אלגעמיינעם דעמאנסטראציע-צוג פון די פ.פ.ס., דייטשע סאציאליסטען און בונד און איינארדענען א מיטינג, דעמאנסטראציע און אקאדעמיע בעזונדער,

נעכטען האבען זיי בעקומען דערויף אנ'אפזאג פון דער שטעטישער סטאראסטווע. די ראטמענער האלענדערסקי און שאפירא האבען וועגען דעם אפזאג אינטערווענירט אין דער סטאראסטווע און האבען בעקומען פון שטעטישען סטאראסטע אנ'-ערקלערונג, אז ער קען זיי ערלויבען צו דעמאנ-סטרירען נאר אין אלגעמיינעם צוג. קיין בעזונדערע דעמאנסטראציע פון די פועלי ציון וועט ער נישט ערלויבען. אפילו אויב זיי זאלען גאהן מיט'ן זעלבען מארשרוט, וואס די פ.פ.ס. און בונד.

אזוי ווי אויך אנ'אלגעמיינער דעמאנסטראציע זענען די פועלי ציון נישט איינגעגאנגען זענען אלע זייערע מאי-אימפרעזעס פערבאטען געווארען.

זיך געשאסען צוליב שלעכטע געשעפטען

(ל) אויף מיעדזיאנא 32 האט סטאניסלאוו טאמאשעווסקי זיך אריינגעשאסען א קויל אין קאפ. די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל. די פאליציייאישע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די סבה פון זעלבסטמארד זענען געווען שלעכ-טע געשעפטען. טאמאשעווסקי האט געהאט אנ'איי-גענע פאבריק, פיל פון זיינע קליענטען זענען גע-גאנגען באנקראט און זיינע געשעפטען האבען זיך אלס מעהר פערערגערט. נעכטען האט טאמאשעוו סקי בעקומען א ידיעה, אז איינער פון זיינע סוח-רים, וועלכען ער האט ערטיילט א גרויסען קרעדיט, האט באנקראטירט. די ידיעה האט אזוי געווירקט אויף טאמאשעווסקי'ן, אז ער האט בעשלאסען צו בעגעהן דעם פערצווייפעלטען שריט. זיין צושטאנד איז האפנונגסלאז.

אין פאליציייאישער פראטאקאל פאר 28 וואונדען

(ב) מאטילדע דאמבאווסקא די הויז-בעזיצע-רין פון סטעפאן-גאס נומער 14 האט נישט געלעבט בשלום מיט דער לאקאטארקע פונ'ם זעלבען הויז סטרישקאווסקא. נאכמעהר האבען זיך די בעצי-הונגען פערשארפט ווען סטרישקאווסקא האט אריינ-גענומען צו זיך אין וואוינונג א סובלאקאטאר. נעכטען איז צווישען דער ווירטין מיט די לאקאטארען ענט-שטאנען א קריגעריי וועלכע איז באלד איבער אין א נעשלעג אין וועלכען ס'זענען אריינגעצויגען געווארען אלע לאקאטארען. דער סובלאקאטאר דאשקאווסקי האט בעקומען 8 וואונדען אין קאפ, סטרישקאווסקיס' זוהן – 5 וואונדען, דער עלטער סטרישקאווסקי – 6 וואונדען, מיראן סטרישקאווסקי – 5 וואונדען און די הויזווירטין – 4 וואונדען.

די מלחמה האט ליקווידירט די פאליציי וועלכע האט געגען אלע אנטיילנעהמער אין דער שלאכט צוזאמענגעשטעלט א פראטאקאל.

נקמה אקט פון קאנקורענטען?

(א) אויף זאכאדניא גאס איז בעפאלען געווא-רען שמואל גאלדשטיין (פרייהייטס פלאץ 11) א שניידער וועלכער האט געטראגען 6 אנציגער אין ווערט פון קרוב 1000 זל. פון א שטארקען קלאפ איז ער געפאלען א פערחלשטער און ווען ער איז גע-קומען צו זיך האט ער פעסטגעשטעלט, אז אין די אנציגער וועלכע זענען בעגאסען געווארען מיט זויער-זאלץ זענען אויסגעברענט געווארען לעכער, פאליציי זוכט די אנפאלער מ'רעכענט אז דא איז אויסגעפיהרט געווארען א נקמה-אקט.

פאר „אפטרייבען"

(א) דעם 10. אקטאבער איז אין לאסקער שפי-טאל געבראכט געווארען אין א שווערען צושטאנד די 32 יאהריגע וואלעריא גזשעבדאווסקא. דער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט אז זי האט בעקומען א בלוט-פערגיפטונג צוליב א שלעכט אדורכגעפיהרטער אפעראציע. אויף מארגען איז גזשעבדאוו-סקא געשטארבען. די פאליציי האט פעסטגעשטעלט אז די אפעראציע האט אדורכגעפיהרט די אקושערקע גאזשיצקא. מ'האט ביי איהר אדורכגעפיהרט א רעוויזיע און געפינען ביי איהר נאך א פאציענטין מאריא וולאזלא וועלכע האט אפגעטריבען נאך 3 חדשים שוואנגערען. נעכטען זענען זיי געמשפט געווארען אין היגען קרייז געריכט. וולאזלא איז פאר אפטרייבען פערמשפט געווארען אויף 3 חדשים טורמע. גאזשיצקי האט פערלוירען דאס רעכט צו פראקטיצירען און איז פערמשפט געווארען פאר די ביידע אפעראציעס בעת וועלכע איין פאציענטין — (גזשעבדאווסקא) איז געשטארבען — אויף 3 [illegible] טורמע.

ווידער א פראצעס וועגן אפאבאר-אפערע
פערמשפט צו 7 און 2 חדשים תפיסה

אין היגען קרייז געריכט איז נעכטען פארגע-קומען א פראצעס געגען דער בעקאנטער פון די פריהערדיגע פאבאר-פראצעסען הודעס בענטש-קאווסקא און 3 יונגעלייט בערעק הערש שמעטאנא (6 שערפיע 19) חיים נחים פעפער (פילסודסקי 40) און יונה שטרומף (זגערזשער 40). דער בעשולדי-גונגס-אקט ווארפט פאר די אנגעקלאגטע אז הודעס בענטשקאווסקא האט געוואלט אונטערקויפען דעם בעאמטען פון פ. ק. או. 1 לעאן דאווידאוויטש, כדי ער זאל העלפען בעפרייען פון מיליטער די בעשול-דיגטע 3 יונגעלייט. כדי אנצוקומען צו דעם בעאמ-טען האט זיך בענטשקאווסקא בעפריינדעט מיט א געוויסער ווישנעווסקא דער וועכטערין פון הויז אויף באוואטארגאווא 18, וואו ס'געפינט זיך די פ. ק. או. יענע האט בענטשקאווסקא בעקענט מיט דעם וואזשני פון פ. ק. או. פלוציבסקי בעת'ן געשפרעך ווען בענטשקאווסקא האט זיך פונאנדערגעפרעגט ווער פון די בעאמטע קען איהר העלפען האט איהר פלוטשינסקי אנגערופען דעם נאמען פון דאווידא-וויטש, האט איהר אבער אנגעוויזען א פאלשען אדרעס און האט אויף מארגען דעם גאנצע שמועס מיט בענטשקאווסקא איבערגעגעבען דעם קאמענ-דאנט מאיאר פיל און דעם בעאמטען דאווידאוויטש. דער קאמענדאנט האט וועגען דעם מיטגעטיילט אין אויספארשונגס-אמט און ווען ער האט פון דארט בעקומען די פאטאגראפיע פון בענטשקאווסקא האט ער שוין געוואוסט מיט וועמען ער האט צו טון און האט געגעבען אינסטרוקציעס פלוטשינסקין און דאווידאוויטשען ווי אזוי זיי זאלען האנדלען.

ווען בענטשקאווסקא האט נאכאמאל אנגע-פרעגט פלוטשינסקין וועגען דאווידאוויטשעס אדרעס האט ער איהר שוין געגעבען דעם ריכטיגען אדרעס אויף מארגען האט זי דארט געטראפען ביידען און האט מיט זיי אפגערעדט אז די פאבאר יונגעלייט זאלען בעפרייט ווערען אדער פערדעכענט ווערען אין איבערקאנטיגענט.

דאווידאוויטש האט איהר ערקלערט אז דעם פרייז פאר דעם שטיקעל ארבייט וועט ער איהר זא-גען שפעטער און ערקלערט, אז טרעפען זיך זאל זיך איהר וועט פלוטשינסקי אין א שענק אויף רוג ווסכאדניא און פאלודניאווא, אויף מארגען ווען בענטשקאווסקא איז אהין געקומען איז זי ארעסטירט געווארען און געגען איהר איז פערפיהרט געווארען א פראצעס פאר צורעדען בעאמטע צו פאלשקייטען.

בענטשקאווסקא האט זיך נישט מודה געווען זי האט געטענהט אז פון די אנגעקלאגטע קען זי נאר פעפערן, און זי האט זיך בעמיהט אז ער זאל פערדעכענט ווערען אין איבערקאנטיגענט. נאכ'ן אויסהערען די עדות האט דאס געריכט פערמשפט די פרוי בענטשקאווסקא אויף 7 חדשים טורמע, די דריי אנגעקלאגטע פעפער, שמעטאנא און שטרומף צו 2 חדשים טורמע יעדערער.

היינטיגע יאהרצייט פון הרב מייזעל זצ"ל

היינט, דאנערשטאג 8 אווענד פ׳ אמור קומט פאר אין דער חברה „נשאי מטה" פון באלוט מלי-נארסקא 16 א הזכרה לכבוד הרה"ג ר׳ אלי׳-חיים מייזעל זצ"ל מספד זיין וועט דער מגיד פון ווילקער ביהמ"ד ה"ר ר׳ יוסף בער שליט"א.

אויסצאהלען אין די פאבריקען יעדע 2 וואכען

(—) אין א רייה פאבריקען פון דער גרויס-אינדוסטרי ווערט איצט געפלאנט איינצופיהרען, אז די אויסצאהלונגען פאר די ארבייטער זאלען פארקומען יעדע 2 וואכען און נישט ווי ביז איצט — יעדע וואך. אין מאשצעניק, מישקאוו, און איינינע פאבריקען אין טאמאשאוו, בעלכאטאוו און פיעטריקאוו איז שוין דער נייער פרוב אדורכגעפיהרט געווארען אין לעבען.

ענדערונגען אין שטעטישען געריכט

(2) דער ביזאיצטיגער לייטער פון שטעטישען געריכט ה׳ שאטקאווסקי איז איבערגעפיהרט געווארען אין יוסטיץ-מיניסטעריום אויפ׳ן אמט פון רעפערענט פון דער אדמיניסטראציע - אפטיילונג. אויף זיין ארט איז בעשטימט געווארען דער ביז-איצטיגער לייטער פון דער ציוויל-אפטיילונג איג׳ם זעלבען געריכט ריכטער לוטשינסקי וועלכער נעמט איבער זיין אמט פון 1 מאי. אלס לייטער פון דער ציוויל - אפטיילונג ביים שטעטישען געריכט איז בעשטימט געווארען דער ריכטער יעזשי דאקאנט.

נייער ספארט אין העלענאוו

(2) די דירעקציע פון העלענאוו פיהרט איין הייי-יאהר א נייעס אין פארק. אין א ספעציעלען סטאוו זענען איינגעלאזט געווארען פיש און זומער וועט מען דארט קענען כאפען אויף ווענדקעס פיש.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(ב) קאספערקעוויטש (זגערזשער 54), שיטקעוויטש (קאפערניק 26), זגרזעלעוויטש (פיעטרקאווער 25), סאקאלעוויטש און שאט (פשיאזד 19), מ. ליפעץ (פיעטרקאווער 193), ריכטער און לאבארא (11 ליסטאפאד 86).

היינט אפצייכען-פערקויף לטובת „הרצליה"

איינע פון די וויכטיגסטע געזעלשאפטליך-פילאנטראפישע אינסטיטוציעס אין אונזער שטאט איז בלי ספק די אכראנקע „הרצליה" וועלכע האט זיך קונה שם געווען מיט איהר פרוכטבארע טעטיגקייט לטובת ארימע קינדער. אין דער אכראנקע ווערען אויסגעהאלטען איבער 100 קינדער פון די ארימסטע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג. זיי בעקומען דא ערציהונג אין נאציאנאלען יודישען גייסט, עסען און קליידונג און געפינען זיך א גאנצען טאג אונטער דער אויפזיכט פון רוטינירטע פרעבלאנקעס.

היינט דאנערשטאג קומט פאר אין דער שטאט א אבצייכען-פערקויף לטובת דער דערמאנטער אכראנקע.

די „וואך פאר׳ן קינד"

פון 25 ביז׳ן 31 מאי וועט היי-יאהר אדורכגעפיהרט ווערען די „וואך פאר׳ן קינד", דער וואיעוואדישער קאמיטעט האט שוין אנגעהויבען די פארבערייטונגס ארבייטען און אויסגעארבייט א פראגראם ס׳וועלען איינגעארדנעט ווערען קינדער-פערוויילונגען, ספארט אימפרעזע אומזיסטע פארשטעלונגען פאר קינדער א. א. וו.

ס׳ווערען שוין געזאמעלט מתנות, וועלכע וועלען פערטיילט ווערען צווישען די קינדער.

גנבות

(ב אויף אנדזשעיא 30 האבען גנבים זיך אריינגעקריגען אין גאלאנטעריע-געשעפט אונטער דער פירמע „עווגעניא" און האבען פון דארט ארויסגעטראגען אלץ וואס האט נאר געהאט עפיס א ווערט. די פאליצייאישע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די גנבים האבען זיך אין געוועלב אריינגעקריגען דורך דעם שכנות׳דיגען געוועלב פון די פערנייניגטע פליישער און דורכגעבראכען די מויער. די אויספארשונג ווערט געפיהרט.

פארלעזונג
וועגען קאמף מיט אנשטעקענדע קראנקהייטען אין ראדיא

היינט, 7,20 אין אווענד וועט ד"ר מאגילניצקי האלטען א פארלעזונג אין ראדיא „וועגען אנשטעקענדע קראנקהייטען ביי קינדער.

דעם 7 מאי אין דער זעלבער צייט וועט ד"ר קניכאוועצקי האלטען א פארלעזונג א. ד. ט. „קאמף מיט דיפטעריט".

נייער סענסאציאנעל = עראטישער

סראמאוס

אויפ׳ן גרונד פון צוויי סענסאציאנעלע יורישע מארד-פראצעסען, וועלכע זענען פארגעקומען אין לאדז און זענען נאך ביז היינט נישט אויפגעקלערט געווארען

הויבט זיך מארגען אן צו דרוקען

— אין —

„נייעם פאלקסבלאט"

די נעכטיגע אקאדעמיע לכבוד דער ערעפנונג פון דער אקציע פאר׳ן ארבייטענדען א"י אין זאל פון שטאט-ראט

אין רעפרעזענטאנץ-זאל פון שטאט-ראט איז נעכטען פארגעקומען די פייערליכע אקאדעמיע לכבוד דער ערעפנונג פון דער אקציע פאר׳ן ארבייטענדען ארץ ישראל, צו דער אקאדעמיע איז ספעציעל געקומען דער גענעראל-סעקרעטאר פון פא"פ ה׳ מ. ביישטאדט פון א"י. די אקאדעמיע האט געעפענט מיט א רעדע אין העברעאיש און יודיש רעדאקטאר י. לעווי ער האט פארגעלייענט א בעגריסונג וועלכע איז אנגעקומען פון קרייז-קאמיטעט פון פ.פ.ס. די בעגריסונג איז אויפגענומען געווארען מיט אפלא-דיסמענטען. נאכדעם האט דאס ווארט בעקומען דער גאסט ה׳ ביישטאדט. (דעם אינהאלט פון דער רעדע וועלען מיר ברענגען אין אונזער מארגענדיגען נומער). א מיטגליד פון דער העברעאישער סטודיע אלטער האט פארגעלייענט „מסדה" וואס איז אויפגענומען געווארען מיט גרויס בייפאל, ה׳ לעווי האט מיט א קורצער רעדע געשלאסען די אקאדעמיע און דער עולם האט געזונגען תתחזקנו „די שבועה" און דעם אינטערנאציאנאל.

צו דער יודישער געזעלשאפט אין לאדז!

די ארץ-ישראלדיגע ארבייטער בעוועגונג, וועלכע שטעהט אונערמידליך די לעצטע דרייסיג יאהר אין מיטע פון א שפערישען קאמף פאר דעם אויפבוי פון אונזער לאנד, וועלכע שטעלט נישט אפ, אפילו אויף קיין איין מאמענט איהר ציוניסטישער פערווירקליכונגס-טעטיגקייט אין לאנד, אויך אין צייטען פון די שווערסטע פאליטישע און עקאנאמישע קריזיסען, בויטיגט זיך איצט פאר איהר ווערק אין א ווייטגעהענדיגער הילף מצד דעם גאנצען יודישען פאלק. דאס ווערק פונ׳ם ארבייטענדיגען ארץ-ישראל, די טעטיגקייט פון דער הסתדרות העובדים, איז נישט קיין ענג פארטיי ווערק. עס איז א ווערטפולער פאקטאר פון אונזער גאנצער אויפלעבונגס-בעוועגונג. די טעטיגקייט פון דער הסתדרות העובדים, אין שטאט און אויפ׳ן דארף, אויף די געביטען פון עקאנאמיק, קולטור, פאליטיק און זעלבסטפערטיידיגונג (די הגנה) איז אנ׳ערשטקלאסיקער גורם וועלכער האט געהאלפען פערווירקליכען דעם ציוניזם, און אויך געבראכט אויף א גרויסען מרחק פאראויס. ס׳איז דעריבער פערשטענדליך די גרויסע אנערקענונג, וועלכע דאס ווערק פון ארבייטענדיגען ארץ-ישראל, האט זיך דערווארבען, אין די אנפיהרענדיגע קרייזען פון אונזער אויפלעבונגס-בעוועגונג ווי אויך אין די בריי-טסטע קרייזען פון דער נישט-יודישער געזעלשאפט און, בעזונדער, אין די קרייזען פון די אינטעלעקטועלע אין פערשידענע פעלקער און לענדער. אנ׳אויסדרוק פון דער גרויסער אנערקענונג און סימפאטיעס פאר דער לייסטונג פונ׳ם יודישען ארבייטער אין ארץ-ישראל האט געגעבען דער ערשטער נישט-לאנג פארגעקומענער אי ובערלין — קאנגרעס פאר דעם ארבייטענדען ארץ-ישראל, וועלכער האט קאנצענטרירט ארום זיך א גרויסע טייל פון די לעבעדיקסטע און שעפערישסטע כחות פון דער יודישער געזעלשאפט און וועלכער האט פראקלאמירט די שאפונג פון דער אלוועלטליכער ליגע פאר׳ן ארבייטענדיגען ארץ-ישראל.

אויפ׳ן רוף פון דער הסתדרות און פון דער אלוועלטליכער ליגע פאר׳ן ארב. א"י ווערט אין גאנץ פוילען און אויך אין אונזער שטאט אדורכגעפיהרט, אנ׳אקציע פאר׳ן פינאנץ-אינסטרומענט פון דער הסתדרות — קופת פועלי א"י (קפא"י) — וועלכער שטיצט די עקאנאמישע, קולטורעלע און סאציאלע טעטיגקייט פון דער ארץ-ישראל׳דיגער ארבייטערשאפט.

מיר רופע ודערמיט די יודישע געזעלשאפט, קומען צו הילף די טרעגער און שעפער פון אונזער נאציאנאלער און סאציאלער אויפלעבונג אין ארץ-ישראל.

שטיצט דעם קפא"י! שטיצט דאס ארבייטענדיגע א"י!

קאמפיין קאמיטע.

(—) ד"ר מ. ברודא, (—) דיר. מ. בראנדשטעטער, (—) דיר. ד. גראף, (—) דיר. ע. לעווין, (—)בילה ספקטור ראטמאן מ. פיין, (—) ד"ר ל. קאן.

גאסטראלען פון דער פראגער טרופע פון מאסקווער קינסטלערישען טעאטער

אין לאדז גאסטרלירט איצט די פראגער גרופע פון מאסקווער קינסטלערישען טעאטער, נאך דער ערשטער פארשטעלונג פון גאגאלס „רעוויזאר" האט די טרופע אויפגעפיהרט די סענסאציאנעלע פיעסע פון בוגאקאוו „די ווייסע גווארדיע" אדער „די טעג פון די טורבינעס", די פיעסע איז בשעתו אויפגעפיהרט געווארען דורך סטאניסלאווסקין אין מאסקווער קינסטלערישען טעאטער און געמאכט א גרויסען רושם..

אין דער פיעסע ווערט געשילדערט דיטראגעדיע פון רוסישען אלטען אפיצירענטום וואס האט געקעמפט און געבלוטיגט אין די פערשידענסטע ארמעען אין סאוויעט-רוסלאנד און סוף-כל-סוף צוריבען און פערניכטעט געווארען, די פיעסע קאנצענטרירט זיך אויף די דראמאטישע מאמענטען פון בירגער-קריג אין אוקראאינא ווען דער העטמאן סקאראפאדסקי ענטלויפט איבערגעטון אלס דייטשער אפיציר קיין בערלין און לאזט איבער אויף הפקר די מיליטערישע גרופען, וועלכע האבען איהם געשטיצט, דאן דאס פערגעהמען קיעוו דורך פעטרולא און דער אריינמארש פון דער רויטער ארמעע קיין קיעוו.

די אויפפיהרונג פון דער פיעסע דורך די פראגער ארטיסטען איז א מוסטער פון אנסאמבל-שפיל און שפיל פון בעזונדערע ארטיסטען, די פיעסע האט אויף די צושויער געמאכט אנ׳אונבגעהויערען איינדרוק און די צושויער האבען איינגעארדנעט א אוואציע די ארטיסטען.

היינט ווערט ווידער געשפילט בוגאקאוס „די ווייסע גווארדיע".

גאסטראלען פון משה ליפמאן מיט זיין אנסאמבל אין פילהארמאניע

הייטיגען שבת הויבט אן צו גאסטראלירען אין לאדז דער גאנצער אנסאמבל פון ווארשאווער סקאלא-טעאטער בראש מיט׳ן בעקאנטען ארטיסט משה ליפמאן. אלס ערשטע פרעמיערע ווערט אויפגעפיהרט די סענסאציאנעלע פיעסע, וועלכע האט געמאכט א רושם אין דער גאנצער וועלט, און וועלכע איז אין ווארשא געשפילט געווארען מיט׳ן גרעסטען ערפאלג „ציאנקאלי" פון ד"ר וואלף.

קופאן
אויף א יורידישער עצה

גילטיג דאנערשטאג, דעם 30-טען אפריל

א בעקאנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 א זייגער נאכמיטאג אין רעדאקציע פון אונזער צייטונג, פיעטריקאווער 21.

אינטערעסאנטען דארפען מיטברענגען דעם קופאן פון „נייעם פאלקסבלאט" — פון דעם זעלבען טאג. —

די היינטיגע קאנפערענץ פאר׳ן ארבייטענדען א"י?

היינט פונקט 9 אווענד קומט פאר אין דעם לאקאל פון „וו. י. ז. א." א קאנפערענץ געווידמעט די פראבלעמען פונ׳ם ארבייטענדען א"י מיט דער בעטייליגונג פון דעם גענעראל-סעקרעטאר פון פא"פ ח׳ מ. ביישטאט און דעם פארשטעהער פונ׳ם פערבאנד פון די ליגעס פאר דעם ארבייטענדען א"י אין פוילען דעם ח׳ ב. קארייזמאן.

איינלייטונגס - רעדעס וועלען האלטען די חברים ד"ר ז. עלענבערג, ד"ר א. טאראקאווער און ל. לעווין.

אלע איינגעלאדענע ווערען געבעטען צו קומען פינקטליך.

דוד הערמאן טעאטער אין לאדז

נאך דעם גרויסען ערפאלג, וואס דאס דוד הערמאן-טעאטער מיט יוסף קאמען בראש, האט געהאט אין אלע גרעסערע שטעט אין גאליציען. און בעזונדערס אין לעמבערג און קראקא קומען איצט אונזערע געסט אויף עטליכע וואכען צו אונז, מיר די לאדזער האבען אייגענטליך אויף דעם דוד הערמאן - טעאטער געוויסע רעכט דא אין לאדז איז א דאנק א גרופע פריינד און פערעהרער, א דאנק זייער מאראלער און מאטעריעלער אונטערשטיצונג, געלייגט געווארען דער פונדאמענט פאר׳ן דוד הערמאן טעאטער.

דאס טעאטער וועט אין לאדז אויפפיהרען איינינע פיעסען צ.א. בערגעלסאנ׳ס „דער טויבער" וועלכער איז אין ווארשא געגאנגען מיט אויסערגעוועהנליכען ערפאלג

היינט ווערט געגעבען די 9-טע סימפאניע

בעכטע איז געקומען צו פאהרען ספעציעל פון בערלין נאך לאדז דער וועלט בעריהמטער און בעקאנטער דיריגענט אסקאר פריעד, וועלכער מאכט שוין די פרובען מיט׳ן ארקעסטער פון דער אונשטערבליכע 9-טע סימפאניע פון בעטהאווען. די 9-טע סימפאניע מאכט אויף דער גאנצער וועלט ווי עס ווערט נאר געשפילט א שטארקען רושם. דאס לאדזער פילהארמאנישע ארקעסטער איז ספעציעל היינט פערגרעסערט געווארען. א חוץ דעם נעמען אויך אנטייל א ספעציעלער סאליסטען קווארטעט בעשטעהענדיג פון: סטאניסלאוו קורווין—שימאנאווסקא (סעפראן), העלענא פאטיגא-זשעבראווסקא (אלט), יוליש קערנער (טענאר), קאזשימיעזש אור-באנאוויטש (באס) און ווי אויך דאס פערגרעסערטע כאר פון לאדזער „הזמיר" וועלען אויספיהרען בעטהאווען׳ז 9-טע סימפאניע.

דער אויבענדערמאנטער טימפאנישער קאנצערט וועלכער וועט זיין דער לעצטער פון הייי-יאהריגער סעזאן קומט פאר היינט, דאנערשטאג, דעם 30|4 9 א זייגער אווענד אין פילהארמאניע זאל.

ראדיא-פראגראם
דאנערשטאג, ד. 30 אפריל

11.58 צייט סיגנאל, טאג-פראגראם, קינא און טעאטער-רעפערטואר. 12.15 גראמאפאן-מוזיק. 12-35 שול-קאנצערט פון דער ווארשאווער פיל הארמאניע. —.2 פארטראג פו פרוי וו. דאבושאנסקא „גליק איז בלומען און צו בלומען" (טר. פו׳ ווארשא). 2.40 קאמוניקאט פון דער ליגע פאר דיעט און געגען גאז-אנגריפען פערטיידיגונג. 2 55 פארטראג פון קראקא. 3.30 פארטראג פאר מאטורייסטי א,ט. „דאס פערגלייכען פון דריי אויפשטאנדען פון 1863—1831—1794" פון פראפ. ה. מאשטשיצקי (טר. פון ווארשא). 3.50 פארטראג פאר מאטוריסטען א. ט. „זשעראמסקי" פון פ־ים. אראטשעווסקי פון ווארשא. 4.10 קאמוניקאט פאר שיפער און פישער. 4 15 גראמאפאן-פליטען פון ווארשא. 5.15 פארטראג פון לעמבערג א. ט. „יוי לעבען און ארבייטען בלינדע מענשען" פון פראפ סאבאלטא. 5.45 סאליסטען-קאנצערט פון ווארשא. 6 45 פערשידענעס. 7.10 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער. פראגראם אויף מארגען. 7.20 פארטראג פון ד"ר מאגילניצקי „אנשטעקענדע קראנקהייטען ביי קינדער". 7 35 יאמוניקאטען פון ראדיא-פרעסע-זשורנאל פון ווארשא. —.8 דיאלאג. 8.15 ראדיא-טעכנישער שמועס פון ווארשא. 9.30 אוידיציע פון ווארשא. 10.15 קאנצערט-טראנסמיסיע פון קאטאוויץ. 10.35 קאמוניקאטען, טאנץ-מוזיק פון ווארשא.

פאר אייער אפרייזע אויף ערהאלונג

קויפט אייז אייער קאסמעטיק נאר אין דער ערשטער רענאמירטער קאנקורענץ-פערפומעריע פון דער פירמע

J. DRUKIER, 5 ZAWADZKA 5
TELEFON 175-92

וואס בעזיצט צום איצטיגען זומער-סעזאן דעם רייכסטען אויסוואהל פון די בייעסטע
פערפומען, טואלעט-זייפען, קרעמען, פודערן, קעלנישע בלומען-וואסערן א. אז. וו.

בעמערקונג: ביי יעדען איינקויף ווערט צוגעגעבען א קופאן אויף ווערטפולע פרעמיעס.

פאר אנגראסיסטען בעדייטענדער ראבאט

קיין פיליעס בעזיצען מיר נישט

ווי אזוי באלזאמירט מען מענשליכע גופים

די קונסט פון באלזאמירען הויבט זיך אן נאך פון די אוראלטע צייטען און קודם-כל אין עגיפּ־טען; ווייל די עגיפּטער האבען געגלויבט, אז די נשמה פון די פערשטארבענע פערלאזט נישט דעם גוף, כל זמן ער איז גאנץ. הויבט נאר דער גוף אן צו פוילען, אנטלויפט די נשמה און געהט איבער פון איין חיה אין דער צווייטער ביז זי מאכט דורך דעם אזוי גערופענעם „נשמה־גלות", וואס מוז דויערען 3000 יאהר.

דאס פוילען פון מענשליכען גוף איז אפּהענ־גיג פון דער ווארימקייט און פייכטקייט פון דער לופט. מ'קאן עס אפּהאלטען מיט פערשידענע מיט־לען, פיזישע און כעמישע. צו די פיזישע מיטלען געהער קעלט. ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז אין א קאלטען ארט קאנען גופים ליגען זעהר לאנג און נישט קאליע ווערען. היץ לאזט אויך נישט פוילען. אלס ביישפּיל האבען מיר די פערשי־דענע ווייסע מומיעס, וועלכע מ'טרעפט אן אין די הייסע זאמדען פון סאכארא.

כעמישע מיטלען איז פערהאנען זעהר פיל, אבער אין אלגעמיין בעשטעהען זיי פון פערשידענע באל־זאמען, שמעקעדיגע בוימלען און געווירצען.

דאס באלזאמירען האט מען אנגעהויבען פון ארויסשלעפּען די געהירען דורך דער נאז מיט א מעטאלענעם אינסטרומענט. דערנאך האט מען מיט די בוימלען אויסגעשווענקט דעם מוח. מ'האט אויס־געהאקט די לינקע זייט, ארויסגענומען די אינגע־וויידען, וועלכע מ'האט איבערגעשווענקט מיט די געווירצען און זיי אריינגעלייגט אין ספּעציעלע, גוט פערמאכטע כלים. נאכ'ן אנפילען דעם בויך מיט מור און צימירינג, האט מען איהם פערנייהט און דעם גאנצען גוף אריינגעלעגט אויף 70 טעג אין א פליסיגקייט, וואס איז בעשטאנען פון כלאָ־רעק, שוועבעל און קויהלען-זויער. מיט'ן באלזאם ארומגעוויקעלט מיט לייוונט און אריינגעליגט אין א הילצערנער געשניצטער טרומנע אין דער פארם פון א מענש, און איהם מקבר געווען מיט צע־רעמאניעס אין א געמויערטער קבר אין א שטייענ־דיגער פאזע.

די עלטסטע מומיעס, וואס זענען פערבליבען ביי היינטיגען טאג, געפינען זיך אין לאנדאנער ברייטישען מוזעאום און אויך אין מוזעאום אין קאירא. דאס זענען מומיעס אין דער עלטער פון 4.500 יאהר, צווישען זיי געפינט זיך די מומיע פון ראמזעס דעם 2־טען.

די העכסטע מדרגה פון דער באלזאמירונגס־קונסט האט דערגרייכט פרידעריק רוש, דער גלענ־צענדער האלענדישער אנאטאם, וואס האט געלעבט אין סוף פון 17. און אין אנהויב פון 18. יאהר־הונדערט. די גופים וואס זענען דורך איהם באל־זאמירט געווארען דורך אריינשפּריצען א קאנסער־ווירענדע פליסיגקייט בלייבען נישט נאר לאנג לי־גען, נאר מאכען דעם איינדרוק פון שלאפענדיגע, נישט פון קיין געשטארבענע.

צום בעדויערען אבער, האט רוש מיטגענומען מיט זיך אין קבר אריין, דעם סוד פון דער פלי־סיגקייט.

וואס שייך דעם אופן פון היינטיגען באל־זאמירען, קומט עס אזוי פאר:

מ'לעגט אוועק דעם גוף אויף א טיש, מ'שניידט אויף די הויט אויפ'ן ברוסט-קאסטען און מ'פילט איהם דורך אין דער לענג און מ'צושפּרייט די צוויי העלפטען אויף דער ברייטקייט פון א האנד. דער־נאך רוקט מען אפּ אביסעל דעם האלז און מ'לעגט דארט אריין א רעהרעל, דורך וועלכען מ'גיסט אהין אריין די באלזאמירענדע פליסיגקייט, וואס איז א געמיש פון פארמאלין, גליצערין, קארבאל, סובלימאט און ריינעם אלקאהאל.

די פליסיגקייט אנ'ערך 5 ליטער, דארף בע־שטעהען פון איין צעהנטעל וויפיל דער גוף וועגט. נאכ'ן אריינגיסען מאסאזשירט מען דאס גאנצע לייב, בכדי די פליסיגקייט זאל זיך אומעטום צו־געהן. שפּעטער ציהט מען צונויף מיט א דראהט די ביידע טיילען פון ברוסט-קאסטען, מ'נייהט צו־נויף די הויט און מען בינדט אונטער דעם האלז. נאכ'ן באלזאמירען ווערט דאס לייב הארט, איבער־הויפּט די מוסקולען און דאס פנים, זיי בעקומען אנ'אויסזעהן פון א לעבעדיגען מענש.

דאס באלזאמירען ענדיגט מען דערמיט, וואס מ'שמירט אויס דאס לייב מיט ווייסער וואזעלין און מיט פערשידענע שמעקעדיגע בוימלען.

דער היינטיגער מעטאד פון באלזאמירען איז אויך אזוי פיל בעסער פון דעם עגיפּטישען, וואס מ'דארף נישט עפענען דאס גאנצע לייב און ארויס־נעהמען די אינגעווייד, און אנשטאט די דעפארמירטע גופים בעקומט זיך א נאטוראלער אויסזעהן פון פנים און אויך אנשטאט די 70 טעג, וואס די עגיפּ־טער האבען בעדארפט, בכדי צו באלזאמירען, איז היינט גענוג עטליכע שעה און קאסט אויך זעהר פיל ביליגער. וואס שייך דער דויערהאפטיגקייט איז מעגליך, אז די עגיפּטישע איז שטארקער, ווייל זי האט שוין דורכגעמאכט דעם עקזאמען פון 3000 יאהר ערשט די צוקונפט וועט בעווייזען דעם ווערט פון דער היינטיגער מעטאדע.

מעג מען ענדערען דאס גע־שלעכט אהן אנ'אפּעראציע

נייעסטער איינגעגעבענער עקספּערי־מענט פון פראפ. שטיינאך

ווין, (יט"א) אנ'אומגעוועהנליכע סענסאציע אין דער וויסענשאפטליכער וועלט האט ארויסגע־רופען דער לעצטער איינגעגעבענער עקספּערימענט פון פראפ. שטיינאך, וועלכער בעצוועקט צו ענדערן דאס געשלעכט פון א בעל-חי אהן אנ'אפּעראציע. די עסטרייכישע מעדיקער האלטען דעם עקספּערי־מענט פאר דער גרעסטער רעוואלאציע אין דער מעדיצינישער ביאלאגיע. דער דאזיגער עקספּערי־מענט זאל בעווייזען, אז עס איז מעגליך צו ענדערן דאס געשלעכט, נישט דורכפיהרענדיג קיין דריזען־אפּעראציע. דאס זאל מעגליך זיין דורך בעלייכטונג מיט איקס-שטראהלען אדער דורך גאמעטען־איינ־שפּריצונג.

ווי בעקאנט, איז פראפ. שטיינאך א יוד. אויך זיין ערשטער אסיסטענט ד"ר ה. קון איז פון יודי־שער אפּשטאמונג.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
4 צעגעלניאנא 4
(פריהער צעגעלניאנא 36) טעל 90-216.
ספּעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפּיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 9 – 2 נאכמ. און פון 5 – 9 אווענד
פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-צימער.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע", נארוטאוויטשא 20
דירעקציע משה ליפּמאן.
ערעפענונג פון זומער-סעזאן!
גאסטשפּילען פון ווארש. „סקאלא"-טעאטער
מים'ן אנטייל פון בעקאנטען ארטיסט
משה ליפּמאן
שבת, דעם 2-טען מאי, 4 א זייגער נאכמיטאג
„זשאן און מארלענא" — אין — 4 אקטען.
שבת. דעם 2 טען מאי און זונטאג, דעם 3 טען מאי, 9 א זייגער אין אווענד
די סענסאציאנעלע פּיעסע, וואס האט געמאכט א רושם אין דער גאנצער וועלט
„ציגאנקא" — פון — ד"ר פרידריך וואלף
איינצעלהייטען אין די ווייטערדיגע אנאנסען.
בילעטען שוין צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע.

דער „פוילישער שטערן" (20

סענסאציאנעלער ראמאן פון דעם וועלט-קריג

קאפּיטעל נײַן

די פערוואנדלונג

די נאכט איז געווען א העלע, קאלטע. דער ווינד האט געריסען די ענגלישע פאהן אויפ'ן דאך פונ'ם צעל-אמט.

דער צוג מיט די בעאורלויבטע זעלנער איז געשטאנען הארט ביים ברעג און געווארט אויפ'ן אפּגאנג.

א קאפּראל פון דער קריגס-פאליציי, וואס האט אדורכגעקוקט די פּעסער האט זיך אפּגעשטעלט ביי הארי'ס קוויט'ן.

— איך בין בעאויפטראגט אייך מיטצוטיילען, אז דער שיפס-קאפּיטאן ווארט אויף אייך ביי זיך אין דער קאיוטע.

— גוט! — האט הארי געענטפערט. ארויפ־שטייגענדיג אויפ'ן דעק

א מאטראס האט איהם אריינגעפיהרט אין דעם קאפּיטאנס קאיוטע.

ער איז אריין אין א געמיטליך צימערל מיט לעדערן מעבעל און קרעטאנענע פארהענגלעך אויף די פענסטער.

אינמיטען צימער, אויפ'ן טיש איז געשטאנען א פלעשעל וויסקי, א סיפאן סאדע-וואסער, גלעזער און א שאכטעל ציגארען.

דער קאפּיטאן איז העפליך ענטקעגענגעגאנ־גען אקוויט'ן.

— זייט בעגריסט, מאיאר!.. אויבען, אויפ'ן שיף איז נישטא קיין סך פּלאץ, און איך רעכע, אז אייך וועט אנגענעהמער זיין צו פערברענגען די נאכט מיט מיר.

— האט איהר בעקומען עפּיס אינסטרוקציעס וועגען מיר?

דער קאפּיטאן האט זיך פערוויטעלט און אוועקגעמאכט מיט דער האנד.

— וואס רעדט איהר! וואס רעדט איהר!.. אט פּשוט, מיר איז אנגענעהם צו פערברענגען מיט אייך, און כאפּען א שמועס... וועט איהר אפשר ארונטערשלינגען א ביסעל וויסקי און פערריכערן דעם ריכטיגען גוטען ציגאר, וואס מיינער א פריינד האט מיר געבראכט פון די ווייטע מקומות?

הארי האט זיך אוועקגעזעצט און פערריכערט.

די שיף איז אפּגעשוואומען פון ברעג...

דער ים איז געווען רוהיג, און די שיף איז שנעל ארויסגעשוואומען אינמיטען לאמאנש, ווענ־דענדיג זיך צום פראנצויזישען ברעג.

עס איז אדורך א האלבע שעה אנ'ערך אין דעם פאמעליכען, נישט איבעריג-אינטערעסאנטען שמועס.

די טיר פון דעם קאפּיטאנס קאיוטע האט זיך פלוצים געעפענט און ס'איז אריין א מאטראס מיט א פּאפּיר אין האנד.

— א ראדיא, קאפּיטאן!

דער קאפּיטאן האט אדורכגעלייענט די ראדיאגראמע.

ביני לביני האט אויבען אנגעהויבען צו קלינגען די שיף-גלאק, און די שיף האט פערפּא־מעליכט דעם גאנג.

כ'האב מורא, אז מיר וועלען זיך דארפען שיידען, מאיאר, — האט ער זיך געווענדט צו הארי'ן — מ'האט נאך אייך ארויסגעשיקט א קרייצער-שיף... איך האב אקארשט בעקומען א טעלע־גראמע פונ'ם אדמיראל.

— וואוהין וועט מען מיך פיהרען? — האט הארי א פרעג געטון.

דער קאפּיטאן האט א שאקעל געטון מיט'ן קאפּ.

— איך האב קיין אהנונג נישט! מ'האט מיר בעפוילען אריבערצוזעצען אייך פון שיף אויף שיף. ער האט א שמייכעל געטון און צוגעגעבען:

— וואו איז אייער באגאזש?

— וואהרשיינליך, אונטען... אויפ'ן וואקזאל וויקטאריא האט דער טרעגער מיר פערזיכערט, אז אלע מיינע זאכען וועלען מיר צוגעשטעלט ווערען ביים אנקומען אין פראנקרייך. אך, צום טייוועל!.. איך האב אין באגאזש איבערגעלאזט א שאכטעל פּאפּיראסען, וואס איך האב געקויפט ספּעציעל פאר דער רייזע!

— נעהמט מיינע ציגארען, — האט זיך דער קאפּיטאן אפּגערופען — ווייל אייער באגאזש וועט אפּגעשיקט ווערען קיין פראנקרייך. וכען איהם איצט און איבערלאדען איז נישטא קיין צייט. איך וועל אבער הייסען אויפ'ן ברעג אויפפּאסען אויף אייערע זאכען, און אפּגעבען זיי צום היטען... אין איצט — קומט.

הארי האט אויף זיך ארויפגעצויגען זיין גומי-מאנטעל און איז ארויסגעשטיגען אויבען.

אויפ'ן ים האט זיך פונדערווייטענס געזעהן דער סילועט פון א קרייצער-שיף.

עס האט נישט לאנג געדויערט, און מ'האט הארי'ן מיט א קליינער שיף אריבערגעפיהרט אויפ'ן קרייצער-שיף.

מ'האט איהם נאך נישט רעכט בעוויזען ארויפצוהויבען אויפ'ן בארטען ווי די שיף איז שנעל אפּגעשוואומען און פערשוואונדען אין דער פינסטערניש.

דער אפיציר, וואס האט איהם בעגעגנט, האט איהם שווייגענדיג אריינגעפיהרט אין א קאיו־טע און ווידער מכבד געווען מיט וויסקי און סאפּע נישט שטעלענדיג איהם קיין שום פראגען, הוט ער האט געברענט פאר נייגעריגקייט.

הארי האט זיך אויך נישט געפונען בערעכ־טיגט צו פרעגען, וואוהין עס פיהרט איהם די קרייצער-שיף.

איבערגעבענדיג זיך דעם גורל, האט ער געדולדיג געווארט אויף דער ענטוויקלונג פון די געשעהענישען.

(פארטזעצונג קומט).

אַנטירעליגיעזע מוזעאומס
פון לעבען אין סאָוויעט-רוסלאַנד

.1

„רעליגיע איז אָפּיום פאַר'ן פאָלק", „רעליגיע איז סם המות פאַר'ן אַרבייטער און פויער": אַזעלכע און ענהליכע פּלאַקאַטען הענגען אומעטום און בערהויפּט פאַר די צערקוועס. דער קאַמף נישט נאָר דער רעליגיע, נאָר אַפילו מיט רעליגיעזע ששימוגגען ווערט געפיהרט אָהן אַנ'אויפהער, סיסטעמאַטיש און גרינדליך.

קודם כל ביים בעזוכען פון די „צערקוועס מוזייען" און ספּעציעלע אַנטירעליגיעזע מוזייען, וועלכע זענען דאָ אין די הויפּטשטעט אין אַ בעדייטענדער צאָהל, זעהען דאָ קאַדרען פון ספּעציעלע „אויפקלערער", „פיהרער" וואָס זייער עובדא איז געבען אַנטירעליגיעזע לעקציעס די עקסקורסאַנטען וועלכע קומען אַהער מאַסענווייז אייביגע אַנטירעליגיעזע מוזייען זענען איינגעאָרדענט אין די צערקוועס גופא, דאָרטען זענען דאָ עקספּאָנאַטען, וואָס האָבען אַ שייכות צו דער געשיכטע פון קולט פון אַלעציטען און פעלקער. אין די הויך-שולען זענען איצט אַפילו געגרינדעט געוואָרען ספּעציעלע פאַקולטעטען פאַר אַנטירעליגיעזע פּראָפּאַגאַנדיסטען. און מען מוז מודה זיין, אַז די אַנטירעליגיעזע לעקטאָרען זענען גאַנץ גוט צוגעגרייט צו זייער מיסיע, זיי פערמאָגען אַ גרויסע דאָזע הומאָר און יעדענפאלס עלעמענטאַרען וויסען פון געשיכטע פון קולט. יעדע געלעגענהייט נוצט מען אויס כדי אָפּצושפּאָטען פון „עלי-גיעזע" גלויבען און אַבערגלויבען.

צום ביישפּיל אי' דער צערקווע פון „באַזיל דעם גוטינקען", ערקלערט דער פיהרער די געשיכטע פון דעם טעמפּעל. „דאָ שטעהען לייכטער מיט גרויסע גראָבע רעהרען פאַר ליכט; דאָ איז אַנ'אָפּטיילונג, וואָס טראָגט דעם נאָמען פון אַ געוויסען הייליגען. דערביי שטעלט פאַר אַנ'איקאָנע דעם געשטאַלט פון הייליגען.

„די הייליגע" — פערשטעהט איהר, — זאָגט דער פיהרער — האָבען געהאַט יעדערער זיין ספּעציאַליטעט, איינער איז געוועזען אַ ספּעציאַליסט אויף עקרות, דער אַנדערער — אויף באַק-צאָהן-ווייטאָג, אָדער אַנדערע הולאת'ן. דער דריטער — אויף פּרנסה, דער פערטער אויף עולם הבא און אַז. וו. אָבער גלייכצייטיג מיט זייער ספּעציאַליטעט זענען זיי אין מאָסקווע — די שטאָט פון די „קופּצעס", (סוחרים), — געוועזען נישט קיין שלעכטע געשעפטס-מענשען. קודם כל האָבען זיי אומזיסט קיין מופתים נישט בעוויזען: ווילסט, שוועסטער'ל, אַ בן-זכר בעצאָהל, ווילסט אַ פעטען חלק עולם הבא, עפּעס-ושע, ברודערקע דיין פערשלאָסענעם בייטעל, ווילסט געזונד ווערען — צאָהל-זשע פאָטער'ל אַוודאי מיט'ן פולען האַנד. שטעל אַוועק פאַר מיר אַ ליכטעלע, און סאַקע נישט קיין שטרויענע, אָבער ווי אַ פּוס די גרעב („אַ פודענע ליכט") בוי טאַקע אויס גאָטס מקום קדוש, בעשטעל מיין געשטאַלט, דעם הייליגען. הכלל די הייליגע האָבען זיך געלאָזען בעצאָהלען. אַט מיט דעם חברים, ערקלערט זיך די גרויסע צאָהל גאָטס בתי מדרשימלעך אין מאָסקווע, ס'איז געווען אַ גוט געשעפטעלע פאַר די טויטע הייליגע מיט זייערע לעבעדיגע בעדינער, וועלכע האָבען פון עולם הבא פאַר בנראָנים געהאַט אַ פיי-נעם עולם הזה, פיפיגע חברה געווען די הייליגע"

אין אַזאַ גייסט און אין אַזעלכע אויסדרוקען פיהרט זיך די פּראָפּאַגאַנדע, און די רייד מאַכען אַנ'איינדרוק מיט זייער פאָלקסטימליכקייט, פּשוטקייט און אַזוי צו זאָגען אַנשוילילכקייט.

אוז אָט איז אַ צענטראַלער אַטעאיסטישער מוזיי פיהרט זיך די פּראָפּאַגאַנדע, און די רייד מאַכען אַנ'סע צאָהל רעליגיעזע עקספּאָנאַטען (ער געפינט זיך אין אַ צערקווע), פון פערשידענע אמונות.

כמעט ביים סאַמע אַריינגאַנג איז די יודישע אָפּטיילונג. אפשר דערפאַר וואָס זי איז די עלטסטע פון ד ימאָנאָטעאיסטישע רעליגיעס, דאָ זענען אויסגעהאָנגען אויפ'ן וואַנד אַ טלית, תפילין, אַ ספר-תורה, אַ חומש, משניות, און אַנד. ספרים, טעלער, עץ חיימ'ס, אַ פּאַרוק, מזוזות, „מזרח'ס" א. אַ. וו.

הער איך זיך צו צו דער דערקלערונג פון גוי-אישען פיהרער איבער די זאַכען פון יודישען קולט.

וויסען זאָלט איהר, חברים, אַז אַ פּאָפּ, אַ רב אַ גלח — אַלע זענען זיי דינער פון צאַר. קאַפּיטאַל, אימפּעריאַליזם. זייער ציל איז נאָר צו פערדרע-הען די מוחות פון אַרבייטס-מענשען, כדי זיי זאָלען נישט קענען אַפילו אַ טראַכט טון וועגען זייער אונטערדריקטע לאַגע. די יודישע רבנים האָבען פערפלאָנטערט זייערע שפּעלעך אין אַזאַ נעץ פון פאַרשריפטען, אַז אַ רעליגיעזער יוד מוז נעבעך שוויצען גאַנצע טעג און נעכט, כדי ער זאָל חלילה נישט עובר זיין אויף וועלכע עס איז רבנישע תקנה צום ביישפּיל, אַ יוד, ווען ער שטעהט אויף, דאַרף ער דורכמאַכען גאַנצע אַכצעהן פערשידענע מאַניפּו-לאַציעס. כדי צופרידענצושטעלען זיין יהוה, וועל-כער איז אַ נוקם ונוטר און שענקט גאָר נישט (איך האָב וועגען די „18 מאַניפּולאַציעס" דערהערט צום ערשטען מאָל פון מאָסקווער למדן... א. מ.) אַט איז אָפּען זייערער אַ הייליגער ספר (אַ חומש), וואו עס שטעהט געשריבען, אַז מען מוז בלב ונפש אַר-בייטען פאַר'ן באַלעבאָס, מען טאָר נישט גנבענען זייס צייט אָבער, חברים, אין ערגיץ שטעהט נישט, אַז דער באַלעבאָס טאָר נישט גנבענען ביי די אַר-בייטער און דאַרף זיי נישט עקספּלאָאַטירען, אַלזאָ גאָט זאָרגט נאָר פאַר רייכע. קענטיג, אַז ווען גאָט האָט אַמאָל געוועלטיגט האָבען אָבער די אָרימע אַלעמאָל געדאַרפט זאָרגען פאַר זיך אַליין. אָט זעהט איהר, טעלער, טעפּ, נו, וואָס ווייסט איהר זאָגען: טעלער ווי טעלער. ביין, חברים ביי אונז איז עס אַזוי. אין אַ טעלער עסט מען. אָבער ביי „זיי" (יו-דען) איז עס אַ פּראָבלעם אַ גאַנצע. זאָל אַ שפּריץ טון אַ טראָפּען מילך אויף די טעלער, וואָס איז פליי-שיג, אָדער אונטעררינען אונטער'ן טאָפּ אַביסעל סמעטענע — איז עס שוין אַ רעליגיעזע פּראַגע, כמעט פון וועלט-מאַסשטאַב, צי מען טאָר בענוצען די טעלער מיט די טעפּ, צי מען דאַרף זיי צוברע-כען אָדער דערטרינקען, פערברענען, נו, אַז מען דאַרף בעשליסען אַזעלכע טעלערנע וועלט-פּראַגען — ווי קען מען שוין טראַכטען וועגען עקספּלואַטאַ-ציע. אָט זעהט די רימענס (רצועות) מען מוז זיי דרעהען אַרום האַנד דריי מאָל אַ טאָג., אַ סימבאָל פון פערדרעהען דעם געזונטען פערשטאַנד פון אַר-בייטענדיגען מענשען. אָט איז אָפּגעשוירענע מיי-דעלשע האָר פאַר'ן חופּה. מען דאַרף איהר מיאוס מאַכען. אַז דער מאַן זאָל איהר נישט ווילען אָנ-זעהן און זאָל זיין פרייע צייט פערברענגען ביים רבי'ן און נישט ביי דער ווייב. און דער רבי וועט איהם שוין אָנשטאָפּען מיט תורה, אַז מען דאַרף פאָלגען גאָט, גבירים, רבנים, און איבערהויפּט דעם קיסר, אָט זעהט פון דעם אַדרעס פון די רבנים צום קיסר (אויפ'ן וואַנד הענגען הכנעהדיגע אונטערטעניגסטע אַדרעסען, אויפרופען וועגען בע-קעמפען די רעוואָלוציאָנערען און אויסראָטען זיי — א. מ.) ווי זיי ווילען מיטהעלפען צו דערשטיקען די רעוואָלוציאָנערע בעוועגונג, וועלכע איז געווענדעט געגען פּאָפּ, קולאַק און קיסר. דאָ ברידערלעך, זענען אַלע גייסטליכע גלייך. זעהט אָט דעם פינ-סטערען רבי'ן (אויפ'ן וואַנד הענגט די באמת זעל-טענע גייסטיגע געשטאַלט פון ר' שניאור זלמן מיט'ן געטאָקטען געבויגענעם שטערן און טיפע אויגען, וועלכע זענען פונקט דער געגענזאַץ צו דעם וואָס ס'ווערט דערצעהלט וועגען די פינסטערע רבנים, די יודישע קאָמוניסטען האָבען געמאַכט אַ שלעכטען אויסוואַהל פאַר אַ מאָדעל פון אַ „פינסטערען רבי'ן" — אַ. מ.), זעהט איהם און געדענקט אַז אַלע זיי פערטונקלען די מוחות, פערפּלאָנטערן דעם האָרעפּאַשניק, זיי זענען דאָס די אמת'ע דינער פון טייוועל (שטן), פון קאַפּיטאַל".

א. מיראוו.

די טויטע פרוי אין ר'האָטעל
די לעצטע פּאַריזער מאָרד-סענסאַציע

דעם פאָריגען פרייטאָג אין אָוונד איז אין פּאַריז אין אַ האָטעל אויף די טרואַיאַן געקומען אַ פּאָרל און געבעטען אַ צימער. ער — אַ מענש פון אַ יאָהר 50 — זי אַ יונגע פרוי. אין אַ פּאָר שעה אַרום האָט אַ דינסט-מיידעל אַריינגעהענדיג אין צימער געפונען די פרוי אַ טויטע, ליגענדיג נאַ-קעט און אויסגעצויגען אויפ'ן בעט, אויפ'ן קער-פּער זענען נישט געווען קיין שום סימנים פון אַ געוואַלד-טאַט. מען האָט תיכף געמאָלדען דער פּאָ-ליציי. אין דער האַנד-בייטעל פון דער פערשטאָר-בענער האָט מען געפונען פיל אַדרעסען מיט נע-מען, איינע פון די פערשרייבענע פּערזאָנען, פרוי זשאַמען איז אָנגעקומען אין האָטעל און האָט דער-קענט דעם קערפּער, דאָס איז געווען איהר אַמאָ-ליגע חבר'טע, אַנרע פּיקאַרד, אַ פערהייראַטע פרוי און אַ מוטער פון אַ קינד. איהר אַדרעס איז געווען 3 ביסרי קאַלאָנעל מוראַ, מען האָט אַרויסגערופען דעם מאַן און ער האָט דערקענט דעם קערפּער פון זיין פרוי, ער האָט אויך דערצעהלט, אַז זיין פרוי, מיט וועלכער ער האָט אַנב געלעבט תמיד זעהר גוט, פלעגט אָפט אַרויסגעהן מיט איהרע חבר'טעס, דאָס איז אָבער בלויז געווען, ווי עס ווייזט זיך אַרויס אַ תירוץ, כדי איהם אָפּצונאַרען. דער האָטעל-אייגענטימער האָט דערצעהלט, אַז די פרוי פלעגט קומען רעגולער מיט דעם זעלביגען עלטערן מאַן, אַ רייכען מענשען לויט'ן אויסזעהן, יעדע וואָך, זיי פלעגען זיך פערשפּאַרען אין צימער און פיהרען זיך רוהיג, דעם דאָזיגען מאַן האָט די פּאָליציי נישט געפונען.

דעם קערפּער האָט מען געפּאַלמעסט, אָבער די דאָקטוירים קאָנען זיך נישט אַרויסזאָגען וועגען די סיבות פון דעם טויט, וואַהרשיינליך איז זי דער-שטיקט געוואָרען, אָבער ווי? איז דאָס אַ פער-ברעכען, אָדער איז זי דערשטיקט געוואָרען צופע-ליג דורך די קישענס? דער געליבטער האָט זיך געמוזט דערשרעקען און איז אַנטלאָפען פון צימער.

ווי דער פּאָליציי איז געלונגען פעסטצושטעלען, איז דער געליבטער אַ געוויסער זשוליען לעפער, אַ פערהייראַטער מענש, וואָס וואוינט אויף 172 די ר' אַלעזיא. אָבער ער און זיין פרוי זענען פער-שוואונדען אויף אַ געהיימנישפולען אופן און ביז איצט ווייסט מען נישט וואוהין זיי זענען אַוועק-געקומען.

ווען די פּאָליציי האָט זיך דערוואוסט דעם נאָ-מען פון דעם רייכען געליבטען, וואָס פלעגט קומען יעדע וואָך אין האָטעל מיט דער יונגער פרוי, איז זי אוועק צו איהם אַהיים. די קאָנסיערזשקע (הויז-וועכטערין) האָט אָבער דערקלערט, אַז ער מיט זיין פרוי זענען פרייטאָג אָוועגד אַוועק פון דער היים, פערשליסענדיג די שטוב, און זענען נישט צו-ריקגעקומען, אין דערזעלבער צייט האָט דער פּאָ-ליציי-קאָמיסאַר פונ'ם קוואַרטאַל בעקומען פון דעם פערשוואונדענעם אַ בריף, אין וועלכען עס ווערט געמאָלדען, אַז ער און זיין פרוי האָבען בעשלאָסען צו בעגעהן זעלבסטמאָרד צוליב דעם שווערען עקאָ-נאָמישען קריזיס. מען האָט זאָפאָרט אויפגעבראָ-כען די דירה און דערזעהען, אַז די פערשוואונדענע האָבען מיט זיך מיטגענומען אַלץ, וואָס דאָרטען איז געווען אַפילו די פערזענליכע פאָטאָגראַפיעס.

דער גאַנצער ענין איז געוואָרען זעהר נעבעל-האַפט, עס האָט זיך געשטעלט ווידער אַ פראַגע:

צי האָט לעפער נישט דערשטיקט, ווילענדיג, אָדער אומווילענדיג זיין געליבטע, און קומענדיג נאָכדעם אַהיים אַ דערשראָקענער געפּרובט איינ-רעדען זיין אייגענער פרוי צו בעגעהן זעלבסט-מאָרד? אָדער אפשר איז ער סתם אַנטלאָפען גע-וואָרען פון דער היים מיט זיין פרוי און בעהאַלט זיך ערגעץ אויס? פאַרוואָס זענען זיי נישט בע-גאַנגען זעלבסטמאָרד ביי זיך אין שטוב? און פאַרוואָס, אויב לעפערס פרוי האָט גערעכענט צו בעגעהן זעלבסטמאָרד מיט איהר מאַן, פאַרוואָס האָט זי מיטגענומען מיט זיך אַלץ, וואָס דאָרטען איז געווען ווערטפולעס? און צו וואָס האָט זי גע-האָט צוגעגרייט דאָס אָוונד-עסען, וואָס מען האָט געפונען שטעהן אין דער קיך פערטיג? זייער פער-שווינדען איז אפשר גיכער אַ פליטה איידער אַ טאָט פון פערצווייפעלטע מענשען, וואָס גיהען אַ-וועק נעהמען זיך דאָס לעבען....

אַרעסטירט נאָך איין אַראַבער
פון יאַדזשור-אָנפאַל
פּאָליציי גלויבט צו האָבען געלעזט דאָס רעטעניש פון יאַדזשור-מאָרד

ירושלים (יט"א) די פּאָליציי האָט אַרעס-טירט אַ דריטען אַראַבער, וואָס זאָל זיך האָבען בעטייליגט אין דער שיסעריי היגטער יאַדזשור, וועלכע האָט גורם געווען דעם טויט פון דריי יודי-שע אַרבייטער. דער אַרעסטירטער אַראַבער, פּונקט ווי די פריהערדיגע צוויי, שטאַמט פון דאָרף אסאסי היגטער צפת. זיין נאָמען איז פאַלעה שובאַני. אַלע דריי אַרעסטירטע האָבען געהערט צו אַ טרויעריג-בעריהמטער רויבער באַנדע, וועלכער האָט אַ לאַנגע צייט גראַסירט אין צפון ארץ-ישראל.

מיט'ן אַרעסט פון די דריי אַראַבער גלויבט די פּאָליציי צו האָבען געלעזט די רעטעניש פון יאַדזשור-אָנפאַל, אין וועלכען דריי יודישע אַרבייטער זאָלען האָבען געפאַלען אַלס אונשולדיגע קרבנות פון אַ פערוויקעלטער אַפּערע פון גאולת-הדם צווי-שען אַראַבער.

ר. איזראעל.

אויף זינדיגע וועגען
סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן פון לאָדזער לעבען

(76

— וועגען דעם קענען מיר זיך גלייך איבערציי-גען, האָט ראָמע געענטפערט און געשיקט נאָך יאַ-קוב'ען.

דאָקטאָר סאַפּיר האָט דערווייל ווייטער גערעדט צו ראָמע'ן:

— איהר פערשטעהט ראָמע, דער גורל האָט געוואָלט, אז איך זאָל זיך שטענדיג צונויפטרעפען מיט מענשען, וועלכע מאַטערען זיך, נאָר די דאָ-זיגע מענשען זענען מיר שטענדיג געווען צום האַר-צען, אָבער נישט אַלס מענשען נאָר אַלס ליידענדע אַלס די, וועלכע די אומשטענדען האָבען פערוואָרפען אין ים פון ליידען, מיינע טויזענדער קראַנקע האָ-בען אין מיר אויך קיינמאָל נישט געזעהען קיין מענש, נאָר מעהר אַנ'איבערמענש אַ גאָט, וועלכער קען לינדערען זייערע וועהטאָגען, וועלכער קען זיי פון טויט לעבעדיג מאַכען, איך האָב אָבער גע-בענקט נאָך דעם, אַז מען זאָל מיך אויך בעטראַכטען אַמאָל ווי אַ מענש. ווי אַ געוועהנליכען דורכשניטלי-כען מענש. וואָס האָט אַלערליי קליינליכע אַמביציעס, און גרויסע אַספּיראַציעס. דעם דאָזיגען מאָמענט, האָב איך איצט דערגרייכט.

אין צימער איז אַריינגעקומען יאַקוב, אַ פער-זאָרגטער, אַ פערמאַטערטער פון די שווערע געדאַנ-קען, וואָס האָבען איהם געפּלאָגט.

— יאַקוב, האָט ראָמע געזאָגט, דער דאָקטאָר סאַפּיר וויל מיט דיר רעדען אין אַ זעהר וויכטיגע אָנגעלעגענהייט.

— דאָקטאָר סאַפּיר, מיט מיר!? האָט זיך יאַ-קוב געוואונדערט.

— איך ווייס אפילו נישט ווי אַזוי איך זאָל אייך אָנרופען, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, אָבער דער ענין וועגען וועלכען איך וויל מיט אייך רע-דען איז טאַקע זעהר אַ וויכטיגער.

— איך בין גרייט אייך אויסצוהערען.

— איך וויל דאָס טאַקע מאַכען אָהן לאַנגע פּאָררעדעס, איך בין גרייט חתונה צו האָבען מיט אייער שוועסטער מאַניע.

יאַקוב איז געבליבען שטעהן אַזוי ווי מ'וואָלט איהם דערלאַנגט מיט אַ האַק איבער'ן קאָפּ. ווען ער איז געקומען אַביסעל צו זיך האָט ער געזאָגט:

— הער דאָקטאָר, איך קען אייך שוין אַזוי לאַנג, ווי לאַנג איהר קומט אַריין אין הויז פון די גוטמאַנס, איך האָב וועגען אייך אַזויפיל גוטס גע-הערט, אַז איך האָב מיר נישט פאָרגעשטעלט אַז איהר זאָלט פון מיר חוזק מאַכען.

— וואָס רעדט איהר, יאַקוב, ווי קענט איהר אַפילו אַזאַ השערה מאַכען.

— אויב אַזוי, הער דאָקטאָר. האָב איך אייך זיכער נישט גוט פערשטאַנען.

— איך זאָג אייך קלאָר און אָפען, איך האָב בדעה חתונה צו האָבען מיט אייער שוועסטער מאַ-ניען און וואַרט אויף אייער הסכמה דערצו.

— איהר קענט די פערגאַנגענהייט פון מיין שוועסטער, הער דאָקטאָר.

— דווקא דערפאַר, ווייל איך קען זי האָב איך זיך דערויף ענטשלאָסען.

יאַקוב האָט נישט געגלויבט זייַנע אייגענע אויערען, ער האָט געקוקט אויפ'ן דאָקטאָר סאַפּיר, דאַן אויף ראַמאַן און האָט נישט געוואוסט, וואָס צו ענטפערען.

— ענטשולדיגט דאָקטאָר איך בין אַזוי שטאַרק איבעראַשט, אַז איך ווייס באמת נישט וואָס צו זאָגען. איך ווייס אויך נישט ווי אַזוי מאַניע אַליין וועט זיך בעציהען צו דער דאָזיגער פּראַגע.

— וועגען דעם האָב איך שוין אַלס דזשענ-טעלמען, פריהער געטראַכט, האָט דאָקטאָר סאַפּיר זיך צושמייכעלט, ביי מאַניען האָב איך שוין גע-פרעגט און זי האָט מסכים געווען צו מיין פאָר-שלאָג. בתנאַי, אַז איהר וועט אויך דערצו מסכים זיין.

— דאַרפט איהר מיך נאָך פרעגען הער דאָק-טאָר? האָב איך דען נאָך אַ מיינונג דאָ? איך בין איינגאַנצען נישט פעהיג אויפצופאַסען דאָס אַלץ, איך האָב דאָ מעהר גאָרנישט צו זאָגען.

דאָקטאָר סאַפּיר איז צוגעגאַנגען און לאַנג געדריקט די האַנד פון יאַקובען.

— — — — — — — — — —

יאַקובס געדאַנקען האָבען זיך אינגאַנצען אי-בערגעקעהרט. זאָל טאַקע דער גורל פאַר איהם איצט זיין אַזוי גוט. זאָל ער שוין בעקומען די פערגעלטונג פאַר די געדאַנקען, וואָס פלאָגען איהם, וואָס פיהרען איהם צום פלאַן פון זעלבסטמאָרד. זיין שוועסטער מאַניע וועט זיין די פרוי פון דעם אָנגעזעהענסטען, געאַכטעסטען דאָקטאָר אין שטאָט, די פרוי פון דאקטאר סאַפּיר, פאַר וועלכען ער אַליין האָט שטענדיג געהאַט און האָט נאָך איצט די גרעסטע אַכטונג. איז עס טאַקע אַזוי? אויב יאַ האָט דער גורל אַליין געוואָלט, אַז ער זאָל בעקומען בעצאָהלט און בעזונדערס זיין שוועסטער פאַר אַלע זייערע ליידען, אויב אַזוי האָט ער אויך נישט קיין רעכט זיך אָפּצוזאָגען פון זיין אייגענעם לע-בען, פון זיין צוקונפט, פערגעסען פון דעם חלום, וואָס איז געווען, אַוועקטרייבען פון זיך אַלע שווערע געדאַנקען און ווייטער לעבען, נאָר לעבען....

(סוף קומט).

ווענבעריז קליניק כירורגישע
„SANATO"
אַגראַראָווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס
ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד
פרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויגען-אָפּטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראַוש
עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.
כירורגישע אָפּטיילונג פון ד"ר מעד. ס. פּאַנסאַר
עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.

קיא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און ווייטערע טעג!
דער גרעסטער פילם פון דער וועלט!
מאנומענטאלע ערעטישע דראמע לויט, אינשטערבליכען ווערק
פון וויקטאר הוגא א. ג.

דער גלאקען-ציהער פון נאטרדאם

אין דער הויפטראלע דער אונשטערבליכער פילם-קינסטלער

LON CHANEY

אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב — 12 א זייגער בייטאג. דער זאל איז גוט בעהייצט.
נעכסטער פראגראם: „די שלאכט ביים סאם"

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויסערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער שוין ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גוטע היל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארן מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר

דאקטאר בראכו רעהונג בעזונגען זיכער דעם שווערסטן און געשוואלענעם ברוך. אויך פאר הויקערס לייזונגען מיט היל-גארטעלן און שפארעט פאר פערקרומטע פיס און פלאטס-פיס ספעציעלע אנלאגען אין די שיך. קינסטליכע גוטענע פיס און הענט, גוטענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WÓLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומ-בעדינגט נויטיג, דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-טעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בארגמש, פראפ. דר. י. מע-רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין הערצליכע דאנקבארקייט דעם ה' די-רעקטאר י. ראפאפארט, ארטאפעד, וואס געהאט אין לאדז וואלטשאנ-סקא 10, פאר אפערירען מיך פון מיין צוליב שווערע ריפען-קראנקהייטען. דער פערלעגנטער באנדאזש פון זיין מעטארע פערהיט מיך איצט פון רופטור-וועהטאגען. דער ה' דירעקטאר האט נישט אפגעלאזט ווענע העלד אפילו דא-מאלס, ווען אלע האבען שוין געצווייפעלט אין מיין לעבען און פאר די רע-זולטע איבערגעגעבענהייט דאנק איך איהם הערציג.

Boruch Mallerman.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה, און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועו-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען הנטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— געזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134—72
נעמט אן פון 2—3 נאכמ.
און פון 7½—9 אוונט.

Dr. med. **J. Lubicz**
כירורג-ארטאפעד
Gdańska 28, tel. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער איינגענע פראצאוניע פון זעטעליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: וקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארטעלן א. ז. וו.
נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

8-טונג הויז-בעזיצער און שטייער-צאהלער!
היינט און מארגען — דער לעצטער טאג
צון אפגעבען זעוואנייעס פאר ראבאר. אמעקסטען שרייבט די יודישטען-ביורא ביים יודישען אינוואלידן-פאריין פאלנאצנא 29, טעל. 9178!

א היטעלמאכער
געזעלען
קען זיך זאפארט מעלדען פיעטריקאווער 79. וואלינגונג 63. 2576

א קוואליפיצירטער
קאנדיטאר-
געזעלען קען בעקומען א סטאלע שטעל אין א גאנץ גאהנטער פראווינץ. אפפערטען אונטער „קאנדי-טאר" אין אדמ. פון דער צייטונג. 2559

א גרויסער האלבער
פלאץ
אויף בושעושינער 76 איז פון זאפארט אפצוגעבען אויף א ברעטער-סקלאד, עווענט. אויף האלץ אדער קויהלען. — צו ערפאהרען אויפ'ן ארט א גאנצען טאג

א קוואליפיצירטער
דאמען-שניידער
געזעלע קאן זיך זא-פארט מעלדען ביי קאטשקא, נארו-טאוויטשא 21.

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה., נעמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 6 ביז 8.30 אוו. זונטאג פון 9 ביז 1 בייטאג.
פיעטריקאווער 10
נעמט אן אין לעטשניצע סאניטאס Śródmiejska 8 פון 2 ביז 3 נאכמ.

1000-טער זל.
קען יעדערער פערדינען דורך א לייכטע בעקוועמע פאבריקאט-ציע. פראקטישע רעצעפטען אין יודישער שפראך. פראס-פעקטען ווערען טרויסנעשיקט בייליגענדיג 50 גר. פאסט-מארקעס. אדרעס:
Biuro Ogłoszeń
L. Jutana, Wilno dla
D-ra chemji.

סטעמפלען
אלער ארט
צו ביליגע פרייזען ווערן אויסגעפירט
אין די דרוקעריי
17 פאלודניאווא 17

Grazzer Waggon und Mashinen-Fabriko

Actiengesellschaft vormals **Joh. Weitzer**
GRAZ, (224) tel. Nr. 253, 42-06, 34-52

גראצער צוויי-טאקט-דיזעל-מאטארען
P. S. 150 — 8 פון
פיר-טאקט-דיזעל-מאטארען
P. S. 3000 — 25 פון
גענעראל-פערטרעטער פאר פוילען:
ALFRED EISINGER, Kraków, ul. Studencka 2
Skrzynka pocztowa 310.

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13
(רוג זאכאדניא)

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
רענטגען-אינסטיטוט
און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33

ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. פון 1—2
ד"ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7
ד"ר יוסטמאן נערווען-קראנקה. פון 12—2
ד"ר סטופעל רענטגען פון 12—2 און 4—6
ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורט-הילף פון 11½—1
ד"ר מאנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5—6
ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערען-קר פון 10—11, 2—3 און פון 6—7
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5
ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1—2
נ. ראזען צאהן-ארצט פון 9—1
א. גראדוענטשיק צאהן-ארצט פון 3—7

צאהן-טעכניק, בעליכטונגען, קאראנען, מאסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע.
אלע מעגליכע אנאליזען.
אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין).
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיטען אין שטאט.

געוועזענער מיליטער-בעאמטער
ב. מאז
№ 10 פיעטריקאווער
שרייבט ביטעס און גיט געוויסענהאפטע עצות אין אלע
מיליטער-ענינים.

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכב בטח ושענן כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע
איבער דעם וועלט נאר קומען און ביורא
פון ד. מאנעלא
וואס איז איבערגעטראגען געווארען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף
פיעטריקאווער 17, לינקע אפיצינע פארטער, טעל. 124-95
וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פינקט-ליך און געוויסענהאפט געשריבען א-לערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואלאניעס, קלויזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין אויסלאנד ראזיעמטשע, ווי אויך איבער-זעצונגען אין אלע שפראכען.
בעמ.: קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס ווע-רען פון מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה
מיט אכטונג ד. מאנעלא,
פיעטריקאווער 17, 1-טער הויף

שוין ערשינען דער אפריל-נומער
פון דער לאדזער צייטשריפט פאר ווירט-שאפטליכע, געזעלש. און קולטורעלע פראגען
„אילוסטרירטער פוילישער מאנטשעסטער"
אונטער דער רעדאקציע פון אלי בארוכין
מיט ארטיקלען פון:
פראפעס ראבערט גייער, ד"ר ה. לודוויג, קאנסול מאקס קאהן, נ. שפעט, פראפ. ד"ר מ. באלאבאן, אסקאר בערמאן, סטאראסטע אלעקסי רזשעווסקי, אלי בארוכין, איליא ערענבורג, מאג. יוזעף ליטווין א"א
דער נומער איז רייך אילוסטרירט. פרייז 50 גר.
צו בעקומען ביי אלע צייטונגס-פערקויפער.

אכטונג, צייטונגס-פערקויפער!

די פערוואלטונג מאכט בעקאנט אלע איהרע מיטגלידער, אז זונטאג, דעם 3-טען מאי ד. י. 7 א זייגער אוונט קומט פאר
א פערזאמלונג
מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:
1) וועגען א בעריכט און 2) וועגען פערבע-סערען די לאגע פון די מיטגלידער.
מיט אכטונג די פערוואלטונג.

3 לעש-אפאראטען
(Gaśniki „PERKUN")
פרייזווירדיג צו פערקויפען
אפערטעס אונטער „Gaśniki" אין אדמ. פון דער צייטונג. 2575

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
בושעושינער 11, טעלעפאן 3763
אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

ד"ר איטיך נאז, האלז, אויערען ק' 12½—1½
ד"ר הערשנער קינדער-קראנקה. 9—11 3—4½
ד"ר שיפמאן אינער'ליכע קראנקהייטען 12—2
ד"ר ביבערגאל הויט און ווענער. קר. 11½—12½
ד"ר שפירנפלד נערוועו און יוסמיליע ור. 1—2
ד"ר נאלדבלאט אויגען-קראנקה. 12½—1½
ד"ר זאלצוואסער כירורגישע קראנקהייטען 2—3
ד"ר שמערלאווסקי פרויען און געבורט-הילף 12½—1½

ריכא-טערפיע. שפרשך-שטערונגען ווי שטאמלען א. ז. פאקען-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראל. אינ-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראצ. אויף פערלאנג וויזיטען אין שטאט. אין לאבאראטאריום ווערט געמאכט אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמא און בלוט
אימפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי-סטאראפאלסקא
צאהן-ארצט 10—1, 3—6
קינסטליכע ציינער, קאראנען, מאסטען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

יעדער איינציגער
האט זיך אי-בערצייגט, אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 00-191.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צוטראגען א היים. אויף דער פראווינץ 6—? א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.
מאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . 60— 4
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . 18— 8
פאר א טיליטעטער-שורה: פאר דער שטאט 50 גראצ. טייערער. אויסל. 100 גראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.